БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 120
27 ИЮЛЬ
СЕШАНБА
1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Вьетнам Демократик Республикасининг Президенти ва Ҳукумат Раиси ўртоқ Хо Ши Минга телеграммаси (1-нчи бет).

Урхо Кекконеннинг Г. М. Маленковга телеграммаси (1-нчи бет).

Урхо Кекконеннинг В. М. Молотовга телеграммаси (1-нчи бет).

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига (1-нчи бет).

Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Франция, Буюк Британия ва АҚШ Ҳукуматларига Совет Ҳукуматининг нотаси (2 ва 3-нчи бетлар).

Республикамиз юбилейи шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтирайлик! И. Ибодов. — Ғўза парвариши янада кучайтирилади. **Ю. Ҳомидов.** — Янги ерларда мўл ҳосил етиштирмоқдамиз (3-нчи бет).

БУТУНИТТИФОҚ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВИСТАВКАСИНИНГ КАНДИДАТЛАРИ. **Қ. Мадалиев.** — Муносиб кандидат (3-нчи бет).

ҚИНО. **А. Пўлат.** — «Фан ва техника янгиликлари» (4-нчи бет).

«Россияга салом!» (4-нчи бет).

Халқаро ваз'иятдаги кескинликни юмшатиш йўлида муҳим қадам (4-нчи бет).

Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш — жуда муҳим вазифа

Совет Ҳукуматининг Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Франция, Буюк Британия ва АҚШ Ҳукуматларига юборган ва кеча э'лон қилинган нотасини Халқаро жамоатчиликнинг кенг доиралари зўр қизиқиш ва э'тибор блан кутиб олдилар. Бу табиий бир ҳол: Совет нотаси ҳозирги халқаро аҳволнинг энг муҳим масалаларини кўтаради. Европада ва бинобарин, бутун дун'ёда ҳам тинчлик ва хавфсизлик бўлиши ана шу масалаларнинг ўз вақтида тўғри ҳал этилишига боғлиқдир. Совет Ҳукумати Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш тўғрисидаги конкрет таклифларни илгари суради. Бу таклифларнинг амалга оширилиши Европа мамлакатлари ўртасида тўқиниш ва конфликтларнинг олдини олиш, зўр бериб қуролланишни тўхтатиш ҳамда халқаро иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришни енгиллаштириш имконини берган бўлар эди.

Совет Ҳукумати Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш масаласи юзасидан фикр олишиш мақсадида яқин ойлар ичида Кенгаш чақиришни, я'ни бу Кенгашда қатнашишни истаган барча Европа давлатларининг, шунингдек Америка Қўшма Штатларининг Кенгашини чақиришни таклиф этади. Совет Ҳукумати Хитой Халқ Республикасининг бу Кенгашга ўз кузатучисини юборишни мақбул деб ҳисоблайди.

Совет нотасида айтилганидек, бундай Кенгашнинг қатнашчилари Совет Ҳукуматининг таклифларига ўз муносабатларини айтиш блан бирга, Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш масаласи юзасидан ўз таклифларини ҳам киритиш имкониятига эга бўлар эдилар.

Совет Ҳукуматининг ташаббуси шу жиҳатдан янада катта аҳамиятга эгадирки, кейинги вақтларда Ғарбий Европада Европа хавфсизлигини та'минлаш ниқоби остида Шимолий атлантик шартномаси ташкилоти ва «Европа мудофаа бирлашмаси» каби тор доирадаги биқиқ гуруҳларни тузиш йўлида АҚШ етакчилик қилаётган уринишлар кучайди.

Тор группа манфаатларига бўйсундирилган сиёсатни амалга оширучи давлатларнинг ана шу биқиқ гуруҳлари ижтимоий тузумлари бошқача бўлган давлатларга қарши қўйилади. Совет нотасида айтилишича, агрессив иттифоқларга айлантирилаётган бундай гуруҳларнинг вужудга келтирилиши муқаррар суратда зўр бериб қуролланишга ва халқаро муносабатларнинг кескинлашиб, янги уруш чиқарилишига сабаб бўладики, бунинг устига бу гуруҳларнинг ташкилотчилари қасосчи герман милитаризмидан зарбдор куч сифатида фойдаланишга уринмоқдалар.

Бундан беш йил илгари шундай биқиқ ҳарбий гуруҳга ўхшатиб тузилган Шимолий атлантик блоки халқаро вазиятдаги кескинликни кучайтирган асосий факторларнинг бири бўлди. Бу блокнинг ташкилотчилари мазкур блок Европа хавфсизлиги мақсадларини кўзда тутади деб айтишга жур'ат қилмоқдалар. Аммо, антигитлерчилар коалициясидаги буюк давлатлардан фақат СССРнинггина Шимолий атлантик иттифоқида қатнаштирилмаётганлиги мазкур ташкилот ҳозирги шаклида агрессив ташкилот эканлигини тўла тасдиқлайди. Шимолий атлантик блокига етакчилик қилаётган АҚШнинг ҳукмрон доиралари Совет Иттифоқида ва халқ демократияси мамлакатларида қўпоручилик, диверсия ва террорчилик ишларини олиб боришга да'ват этмоқдалар ва бирқанча мамлакатларда, шу жумладан Европа мамлакатларида ҳам АҚШ ҳукумати томонидан вужудга келтирилган ҳарбий базалар СССРга ва бошқа демократик мамлакатларига ҳужум қилиш учун мўлжалланган деб очиқдан-очиқ айтмоқдалар.

«Европа мудофаа бирлашмаси» деган ном остида янги ҳарбий гуруҳни вужудга келтириш плани жуда катта хавф туғдиради. Герман милитаризмини тиклашни асос қилиб олган бу план Европада янги уруш хавфини кучайтиради. Ғарбий Германиянинг энг яқин қўшнилари ана шу урушнинг биринчи қурбонлари бўлур эдилар.

Ҳарбир кишига шу нарса аён бўлиши керакки, тузилмоқчи бўлган «Европа мудофаа бирлашмаси» каби агрессив гуруҳ эмас, балки Европа давлатларининг **ҳаммасини** ўз ичига оладиган халқаро ташкилотгина Европада тинчлик ва хавфсизликнинг гарантияси бўлаолади.

Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш тўғрисидаги совет таклифларининг энг муҳим хусусияти ва афзаллиги шундаки, Европадаги барча давлатлар, улардаги ижтимоий тузумнинг қандай бўлишидан қат'ий назар, таклиф этилган системада қатнашаоладилар. Совет Ҳукуматининг 24 июльдаги нотасида айтилишича, Совет Иттифоқи турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тотув яшашлари мумкин эканлигини, халқаро хавфсизлик ва тинчликни та'минлашдан манфаатдор бўлган барча европа давлатларининг коллектив ҳаракатига таянучи халқаро ҳамкорлик зарур эканлигини э'тироф қилишга доим асосланиб келди ва ҳозирда ҳам шунга асосланмоқда.

Франция, Англия, АҚШ ва СССР ташқи ишлар министрларининг Берлин кенгашида Совет Иттифоқи томонидан илгари сурилган «Европада хавфсизликни та'минлаш тўғрисида»ги таклифларга ва «Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси» асослари проектига давлатларнинг коллектив бўлиб ҳаракат қилиш принципи асос қилиб олинди. Шартномманинг ҳарбир қатнашчиси шартномада қатнашучи давлатларнинг бирортасига ҳужум бўлган тақдирда, халқаро тинчликни ва Европада хавфсизликни тиклаш учун ҳужум остида қолган давлатга ўз ихтиёридаги барча воситалар блан, шу жумладан қуролли куч блан ёрдам бериш мажбуриятини олади. Шартнома қатнашчилари Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш мақсадларига хилоф бўлган ҳарқандай коалициялар, иттифоқлар ва битимларда қатнашмаслик мажбуриятини ҳам оладилар.

Совет Ҳукумати ўзининг 24 июльдаги нотасида коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Шартнома проектини иқтисодий соҳада ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги янги муҳим таклиф блан тўлдирди. Бунда Шартномада қатнашучи давлатларнинг давлатлар ўртасида савдо-сотиқ ва бошқа иқтисодий алоқаларни кучайтиришга қаратилган тадбирларни кўриш мажбуриятини олишлари кўзда тутилади. Бу эса, халқларнинг ҳаётий манфаатларига муносиб бўлиб, тинчликни ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадларига жавоб беради.

Коллектив хавфсизлик Умумевропа системасининг вужудга келтирилиши Германия проблемасини ҳал этишни анча енгиллаштирган бўлар эди ва Германияни тинчликсевар, мустақил ҳамда демократик давлат сифатида бирлаштиришга ёрдам берган бўлар эди. Умумевропа Шартномасининг совет проекти унда Германия Демократик Республикасининг ҳам, Германия федерал республикасининг ҳам иштирок қилишини, Германия бирлаштирилганидан кейин эса, бирлашган герман давлатининг иштирок қилишини кўзда тутади.

Шу нарсани ҳам э'тиборга олиш керакки, коллектив хавфсизлик Умумевропа системасининг вужудга келтирилиши оккупациячи қўшинларни Германиядан олиб чиқиб кетиш ва Германия блан сулҳ шартномаси тузилганига қадар немис полициясининг сонини ўзаро келишиб чеклаш блан бир қаторда, шунга мувофиқ Германиянинг нейтраллаштирилишини та'мин этган бўлар эди ва бу блан Европанинг марказида уруш ўчоғининг яна вужудга келтирилишига йўл қўймаган бўлар эди. Герман милитаризмининг тикланиши ана шу уруш ўчоғини яна вужудга келтиришга муқаррар суратда олиб боради.

Совет Ҳукуматининг нотасида Умумевропа Шартномасининг тузилиши Австрия масаласини ҳам ҳал этишга ёрдам беражаги кўрсатилади.

Шу нарса кўзга яққол ташланмоқдаки, америка дипломатияси ва пропагандаси совет таклифларининг амалий суратда муҳокама қилинишига халақит бериш учун бутун кучларини сафарбар қилмоқда. Шу блан бирга, қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тақиқлаш масаласи юзасидан шу вақтгача бир қарорга келинмади, деб мунофиқларча нолишларни ана шу таклифларга қарши қўйишга ҳаракат қилинмоқда. Аммо, ғарб давлатлари ва, биринчи галда, АҚШ ана шу йўлдаги ҳарқандай натижали тадбирларга шу вақтгача қаршилик кўрсатиб келаётганликлари сабабли, бу соҳада бир қарорга келиш иложи бўлмаганлиги ма'лум. СССРнинг давлатлар атом ва водород қуролини қўлланмаслик учун сўзсиз мажбурият олсинлар, деб қилган кейинги таклифини уларнинг рад этганликларинигина эслатиб ўтиш кифоядир. Бу таклиф атом, водород қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан чиқариб ташлаш йўлида муҳим қадам бўлиб хизмат қилаолар эди.

Европада хавфсизликни та'минлашга қаратилган янги совет таклифлари урушнинг олдини олиш учун Европадаги барча давлатларнинг куч-ғайратини бирлаштириш принципидан қўрқаётганларни саросима қилиб қўйди, чунки бу таклифлар Европада уларнинг агрессив планларига ўлим зарбасини берган бўлар эди.

Шу нарса характерлики, Вашингтонда Совет Ҳукуматининг 24 июльдаги нотаси ғоят душманлик назари блан кутиб олинди. Ассошиэйтед Пресс агентлигининг билдиришича, давлат департаменти нота тўғрисида хабар олиши бланоқ матбуот вакилларига дарҳол «бу таклиф қат'ий суратда рад этилади» деган. Америка матбуоти совет таклифи АҚШдаги ҳукмрон доираларга «мақбул эмас», чунки у «Европа мудофаа бирлашмасини вужудга келтиришга халақит беради» деб сурбетларча ошкора ёзмоқда. Шундай қилиб, АҚШдаги ҳукмрон доиралар Европадаги ўз сиёсатларининг асосий мақсади герман милитаризмини тиклашдан иборат деб билаётганликлари яна бир марта исбот қилинди. Машъум «Европа армияси» герман милитаризмини тиклаш учун бир ниқоб бўлиши керак.

Аммо, фактлар шуни кўрсатадики, АҚШдаги ҳукмрон доираларнинг ана шу йўли Европада тобора қаттиқ қаршиликка учрамоқда. Ҳозирги вақтда халқаро вазият уруш тарафдорларининг фойдасини эмас, балки турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тотув яшаши мумкин эканлигига ва хавфсизликни ҳамда тинчликни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш учун умумий коллектив тадбирлар кўриш зарурлигига асосланучиларнинг фойдасини кузатмоқда.

Англияда чиқадиган «Рейнольдс ньюс» газетаси 24 июльдаги совет нотасига бағишланган редакцион мақоласида бундай деб ёзади: «Эндиликда руслар Ғарбий Европани ва Қўшма Штатларни Европа проблемалари юзасидан янгидан музокаралар олиб боришга чақирмоқдалар. Биз: ана шу таклифни қабул қилинггиз, деб айтамиз. Жанва янги умид берди. Бу умидни мустаҳкамлайлик. Ҳинди-Хитойга тинчлик келтирган компромисс руҳида руслар блан ҳам учрашайлик.

Англия зиммасига катта жавобгарлик юкланади. Қўшма Штатлар руслар блан дўқ қилиш ва ўзаро айблаш тилидан бошқа тилда музокара олиб боришни истамайди. Англия яна музокара олиб бориш ҳақидаги таклифни дарҳол қабул қилиши керак».

АҚШдаги ҳукмрон доиралар Европа халқларининг жанжалли масалаларни музокара олиб бориш йўли блан ҳал этиш йўлини қидириб топиш ва бу блан самарали тинч ҳамкорликка йўл очишга қаратилган интилишларидан чўчиб қолганлар. Америкада чиқадиган «Балтимор сан» газетаси совет нотасига тўхталиб, АҚШнинг «асосий иттифоқчилари» — Англия ва Франция Россия блан битим тузишга «гумонсирамай» қараётганликларидан ғазабланади ва: «Факт фактлигича қолади — ана шу мамлакатлардан бирортаси ҳам бизнинг раҳбарлигимизга самимий амал қилмаётир» деб қайғу-алам блан шу нарсани э'тироф этади.

Территориялари уруш ўти ичида қолган Франция, Англия, Совет Иттифоқи, Польша ва Европадаги бошқа мамлакатларнинг халқлари янги урушнинг сон-саноқсиз кулфатларини бошқалардан кўра реалроқ тасаввур этаоладилар. Янги уруш тарихда шу вақтгача мисли кўрилмаган вайронлик ва қурбонлар келтиражагини халқлар яхши англайдилар. Анча узоқни кўрадиган буржуа сиёсий арбоблари ҳам буни э'тиборга олмай қолаолмайдилар. Улар янги уруш бўрони бутун капиталистик системасига путур етказибгина қолмай, балки уни таг-томиридан қўпориб ташлаяжагини ҳам биладилар.

Коллектив хавфсизлик системаси асосида Европада тинчликнинг мустаҳкамланиши халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатиш ишига жуда муҳим ҳисса қўшган бўлар эди ва мустаҳкам тинчликни та'минлаш юзасидан халқаро миқ'ёсдаги бошқа вазифаларни ҳал этиш учун қулай шароит вужудга келтирган бўлар эди.

Совет халқи Совет Ҳукуматининг Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги масалани Европа давлатларидан мумкин қадар кўп вакиллар иштироки блан қараб чиқиш ҳақидаги таклифини қизғин ма'қуллайди, бошқа тинчликсевар халқларнинг ҳаммаси ҳам бу таклифни қўллаб-қувватлаяжагига шак-шубҳа йўқ.

(«ПРАВДА»нинг 26 июльдаги бош мақоласи).

Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунининг байрам қилиниши

МОСКВА

25 июльда Москва меҳнаткашлари бутун совет халқи блан биргаликда СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунини тантанали суратда нишонладилар. Умумхалқ байрами шарафига доклад ва суҳбатлар, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари блан учрашувлар, спортнинг ҳархил турлари бўйича оммавий мусобақалар ўтказилди.

Ранг-баранг байроқлар блан байрам тусида безатилган М. Горький номли Марказий маданият ва истироҳат паркида ўн мингларча москвалилар, матрослар, солдатлар, старшина ва офицерлар тўпланди. Буерда Москва-Ярославль, Ленинград-Москва маршрутлари бўйича эшкакли қайиқларда ўтказилган кўпкунлик юриш қатнашчиларининг финиши бўлди.

Тушдан кейин Москва-рекада паркнинг гранит минбарлари ёнида ўнларча ҳарбий-денгиз қайиқлари ва спорт кемалари саф тортиб турдилар. Москва ДОСААФ бошланғич ташкилотларининг командалари қайиқларда 1.000 ва 2.000 метр масофага ўтказилган сузишда қатнашдилар.

Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунига бағишланган спорт байрамида 5.000 га яқин матрос, старшина ва офицерлар, ёшларнинг вакиллари қатнашдилар. Байрам СССР Ҳарбий-Денгиз Кучлари Марказий бошқармалари Офицерлар клубининг сув станциясида ўтказилди. Бу ерда сузиш, сувга сакраш ва сув полоси бўйича мусобақалар бўлди. Химки сув омборида ҳарбий денгизчилар эшкакли ва елканли қайиқларда турли масофаларга ўтказилган юришда команда биринчилиги учун курашдилар.

Спорт байрами вақтида Қора денгиз флотининг ашула ва рақс ансамбли концерт берди.

Совет Армиясининг М. В. Фрунзе номидаги Марказий уйи паркида ташкил этилган «СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти» виставкасида одам кўп бўлди.

Москванинг кўп паркларида, боғларида ва сув станцияларида СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти Куни шарафига оммавий халқ сайиллари бўлиб ўтди. (ТАСС).

ТОШКЕНТ

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари СССР Иттифоқи Ҳарбий-Денгиз Флоти кунини умумхалқ байрами сифатида нишонладилар. Маданият ва истироҳат паркларидаги оммавий халқ сайилларида шаҳар аҳолисидан минглараа киши қатнашди. Тўқимачилар, машинасозлар, тикувчилар, пойафзалчиларнинг клубларида ва Маданият саройларида рус флоти тараққиётининг шонли тарихи тўғрисида, социализм мамлакати ҳарбий-денгиз кучларини вужудга келтиришда Коммунистик партиянинг роли тўғрисида лекция ва докладлар бўлди, традицион байрамга бағишланган виставкалар очилди. Очиқ майдончаларда совет денгизчилари тўғрисидаги кинофильмлар кўрсатилди.

25 июль якшанба куни Комсомол кўлида, «Спартак» ва «Буревестник» сув станцияларида, ДОСААФ денгизчилари клубида сузиш бўйича Бутуниттифоқ сиртқи мусобақа программаси юзасидан сузучиларнинг мусобақалари ўтказилди, оммавий сузишлар, эшкакли қайиқда оддий усулда мусобақалар ташкил этилди.

Шаҳардаги ва шаҳар атрофидаги пионер лагерьларида, физкультура майдончаларида болалар учун Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунига бағишланган эрталиклар ташкил қилинди. (ЎзТАГ).

Вьетнам Демократик Республикасининг Президенти ва Ҳукумат Раиси

Ўртоқ Хо Ши Минга

СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Жанвада Ҳинди-Хитойда урушни тўхтатиш ва тинчликни тиклаш тўғрисида битимга келинганлиги муносабати блан вьетнам халқига, Вьетнам Демократик Республикаси Ҳукуматига ва ўртоқ Хо Ши Мин, шахсан Сизга ўзларининг дўстона қутловларини йўллайдилар.

Жанва битимлари тинчлик кучларининг муҳим ғалабасини ва шу блан бирга вьетнам халқининг ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун олиб борган фидокорона кураши э'тироф этилганлигини кўрсатади.

Совет халқи ва Совет Ҳукумати қаҳрамон вьетнам халқини ва унинг Ҳукуматини табриклайдилар ҳамда мамлакатнинг тезликда тикланишини ва тинч вазиятда унинг экономикасини ва маданиятини юксалтириш ишида муваффақият қозонишини истаб изҳор қилган энг яхши тилакларини йўллайдилар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ. **СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ.**

ТЕЛЕГРАММА

ХЕЛЬСИНКИДАН 1954 йил 21 июль.

СССР Министрлар Советининг Раиси

Г. М. Маленков Жаноб Олийларига

Москва шаҳри.

Раис жаноблари, Сиздан ССР Иттифоқида бўлган вақтимда Совет Иттифоқи Ҳукуматининг менга кўрсатган меҳмондўстлиги ва самимий муносабати учун чин кўнгилдан изҳор этган ташаккуримни қабул қилишингизни сўрайман.

Москвада имзоланган ва узоқ муддатга мўлжалланган савдо шартномаси мамлакатларимиз ўртасидаги муваффақиятли ҳамкорликни исбот этучи янги далилдир.

Урхо КЕККОНЕН.

ТЕЛЕГРАММА

ХЕЛЬСИНКИДАН 1954 йил 21 июль.

СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари

В. М. Молотов Жаноб Олийларига

Москва шаҳри.

Москвада бўлган вақтимда Сизнинг менга кўрсатган меҳмондўстлигингиз ва самимий муносабатингиз учун чин кўнгилдан изҳор этган ташаккуримни қабул қилишингизни сўрайман. Мен Финляндия блан ССР Иттифоқи ўртасидаги ўзаро ҳурматга асосланган дўстона муносабатларнинг янада мустаҳкамланишига ишонганим ҳолда Финляндияга қайтиб келдим.

Урхо КЕККОНЕН.

Москвада СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунига бағишланган тантанали мажлис

24 июльда Москвада, Союзлар Уйининг Колонна залида ССР Иттифоқи Мудофаа министрлигининг Москва шаҳри ва Москва области партия, совет, жамоат ва касаба союз ташкилотлари блан биргаликда СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти Кунига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Офицерлар, адмираллар, генераллар, матрослар, Москва корхоналари ва муассасаларининг вакиллари, партия ва совет ходимлари, фан ва маданият арбоблари залга тўпландилар.

Тантанали мажлисни СССР Ҳарбий-Денгиз Кучлари Бош қўмондони флот адмирали Н. Г. Кузнецов қисқача кириш нутқи блан очди. Н. Г. Кузнецов Ҳарбий-Денгиз Флотининг шонли тарихини характерлаб берди, совет денгизчиларининг Улуғ Ватан уруши йилларидаги жанговар зафарлари ҳақида сўзлади.

Ўртоқ Кузнецов шонли Ҳарбий-Денгиз Флоти шарафига ва кемасозлик саноати ходимлари шарафига, қаҳрамон совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари шарафига, Коммунистик партия ва Совет Ҳукумати шарафига табрик сўзлари айтганида гулдурос қарсак чалинди.

Тантанали мажлисда КПСС Москва комитетининг секретари И. В. Капитонов, Денгиз ва дар'ё флоти министри З. А. Шашков, Кемасозлик саноати министрининг биринчи ўринбосари А. М. Редькин ва ВЛКСМ Марказий комитетининг секретари А.Н. Шелепин табрик нутқи сўзладилар. Улар мамлакатимизнинг денгиз чегараларини қўриқловчиларни Ҳарбий-Денгиз Флоти Куни блан табрикладилар ва уларнинг ҳарбий ҳамда сиёсий тайёргарликда бундан кейин ҳам муваффақиятларга эришишларини тиладилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари учун катта концерт қўйиб берилди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ С. К. ЗИЕДУЛЛАЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Саид Карим Зиёдуллаев Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ш. РАШИДОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ж. ИЛҲОМОВА.

Тошкент шаҳри
1954 йил, 26 июль.

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига

Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлигига қарашли Чкалов номли заводнинг тунукасозлик цехи июнь ойи планини 150 процент адо этди. Цех ишчилари ярим йил ичида дала шийпонлари ва бригадалар учун 8 мингдан ортиқ сув қайнатадиган бак ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаб жўнатди. Цех коллективи шу кунларда Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, қишлоқ хўжалиги заказларини тайёрламоқда. **Суратда:** бракер ўртоқ **Г. А. Волкова** қишлоқ жойларга жўнатиш учун тайёрланган маҳсулотларнинг сифатини текшириб кўрмоқда.

В. Салов фотоси.

Ховос райони ғалла тайёрлаш давлат планини бажарди

ХОВОС. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Областьда энг кўп ғалла экадиган Ховос район меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қароридан илҳомланиб, Ўзбекистон ССР 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақани кучайтирганлари натижасида ғалла тайёрлаш давлат планини ўтган йилга нисбатан 15 кун илгари 25 июльда 100,2 процент қилиб бажардилар. Бу йил ўтган йилга қараганда давлатга 7.605 центнер кўп ғалла топширилди.

Районнинг Молотов номли; Ленин номли, Карл Маркс номли, Каганович номли, Охунбобоев номли, Сталин номли колхозлари ғалла тайёрлаш давлат планини ошириб бажардилар. Ҳали районда ғалла топшириш давом этмоқда.

Б. ХАЛИЛОВ.

Пландан ташқари 442 минг сўмлик маҳсулот

Чирчиқ шаҳридаги тикувчилик фабрикасининг коллективи Совет Ўзбекистонининг шонли 30 йиллик байрамини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш мақсадида маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини тобора камайтириш учун мусобақани кенг қизитиб юборди.

Фабрика тикувчилари давлат планининг барча турлари бўйича тўла бажарилишига эришиш учун мавжуд ички имкониятларни ишга солмоқдалар. Маҳсулот сифатини яхшилашда 2-нчи ва 4-нчи цех ишчилари юқори кўрсаткичларга эришаётирлар. Ўртоқ Адамова бошчилигидаги 2-нчи цех коллективи июнь ойи планини тўла бажариб, исте'молчиларга пландан ташқари 207 минг сўмлик, ўртоқ Роза Шуваева раҳбарлигидаги 4-нчи цех коллективи эса 163 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди.

Тикувчилардан З. Жамилова, М. Коплер, М. Учайкина, А. Сазонова, О. Часовская каби чеварлар фабриканинг илғор хотин-қизларидан ҳисобланадилар. Улар кундалик топшириқларини систематик равишда 250 — 300 процентга етказиб бажариб, коллектив ҳурматига сазовар бўлаётирлар.

Фабрика коллективи 6 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажариб, пландан ташқари 422 минг сўмлик юқори сифатли кийим-кечак тайёрлаб берди. Шунингдек, июль ойи 20 кунлик плани ҳам бажарилди. Шу йилнинг ўтган 6 ойи ичида 120 минг метр сукно-шерсть тежалди, бу хомаш'ёдан ўқучилар ва мактабгача тарбия ёшида бўлган болалар учун 34 мингта костюм тайёрланди.

Тикувчилик фабрикасининг ишчи ва мутахассислари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигини йиллик давлат планини тўла ва ошириб бажариш блан кутиб олиш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Т. АЛИМОВ,
Т. ЎРУНОВ.

Социалистик мусобақа асосида

«Ўзбекметаллпромсоюз»га қарашли «9 Май» артели аҳоли учун кроватьлар ишлаб чиқаручи йирик корхоналардан биридир.

Артель бу йил республика меҳнаткашлари учун 35 минг дона, шу жумладан колхозларнинг болалар боқчалари ва яслилари учун 15 минг дона кровать тайёрлаб бериши керак. Коллектив ана шу топшириқни бажариш учун йил бошидан буён астойдил ишламоқда, ойлик ва квартал планларини ҳамавақт ошириб адо этмоқда.

I квартал планини ҳамма кўрсаткичлар бўйича бажариб, социалистик мусобақада яхши натижаларга эришган ҳамда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг қарорига мувофиқ 6750 сўм пул мукофоти олган артель коллективи II квартал планини ҳам муваффақиятли адо этди. Шундай қилиб, ярим йиллик план ялпи махсулот бўйича 109,6 процент ва натура бўйича 106,2 процент бажарилди. Шу давр ичида катталар учун 13 минг 645 дона, болалар учун эса 4000 дона кровать тайёрлаб берилди.

Артель коллективи шу кунларда Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига социалистик мусобақани қизитиб юборди.

Ш. ТОҲИРОВ.

Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Франция, Буюк Британия ва АҚШ Ҳукуматларига

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОТАСИ

24 июльда СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов Франциянинг СССРдаги Муваққат Ишлар вакили Je Руа жанобларини, Буюк Британиянинг СССРдаги Элчиси У. Хэйтер жанобларини ва АҚШнинг СССРдаги Муваққат Ишлар вакили У. Уолмсли жанобларини қабул қилди ва уларга Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Совет Ҳукуматининг нотасини топширди. Бу нота Франция, Буюк Британия ва АҚШ Ҳукуматларининг 1954 йил 7 майдаги ноталарига жавобдир.

Қуйида Франция Ҳукуматининг 1954 йил 7 майдаги нотасининг тексти ва Совет Ҳукуматининг 1954 йил 24 июльдаги жавоб нотасининг тексти босилади.

ФРАНЦИЯ ҲУКУМАТИНИНГ 1954 йил 7 майдаги нотаси

Франция Элчихонаси Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ташқи ишлар министрлигига ўз ҳурматини изҳор қилади ва унга қуйидагиларни ма'лум қилиш шарафига эгадир.

1. Франция ҳукумати Европа хавфсизлиги проблемасининг Берлинда тўрт давлат Ташқи Ишлар Министрлари ўртасида ҳартомонлама муҳокама қилинган ва Совет ҳукумати ўзининг 31 мартдаги нотасида Франция ҳукуматининг э'тиборини яна жалб этган аспектлари тўғрисида Қўшма Штатлар, Буюк Британия Ҳукуматлари блан ҳамда манфаатдор бошқа ҳукуматлар блан, айниқса Шимолий Атлантик шартномаси Ташкилотининг а'золари бўлган давлатларнинг Ҳукуматлари блан маслаҳатлашди.

2. Франция ҳукумати узоқ давр мобайнида қурол-яроғларнинг ёппасига камайтирилишига, шу жумладан атом қуролининг, ялпи қирғин қуролларининг тақиқланишига ва атом энергияси устидан контроль ўрнатилишига эришишга интилиб келмоқда. Франция ҳукумати дун'ё халқлари зиммасига жуда оғир юк бўлиб тушган зўр бериб қуролланишга хотима бериш учун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг атом энергияси Комиссиясида, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг оддий қуроллар Комиссиясида, сўнгра, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролсизланиш Комиссиясида қуролсизланиш тўғрисида халқаро битим тузилишига ёрдам беришга интилиб келди. Бундай битим изчил ва пропорционал қуролсизланиш программасини э'тироф этиш асосидагина тузилиши мумкин. Бунда ҳарқандай агрессия хавфини, бу агрессиянинг қаердан чиқишидан қат'ий назар, йўқотадиган самарали гарантиялар бўлиши шарт. Франция ҳукумати Президент Эйзенхауэр ташаббуси блан бошланган музокараларни, шунингдек қуролсизланиш масаласи юзасидан олиб бориладиган музокараларни муваффақиятли суратда тугаллашга ҳамма воситалар блан ёрдам қилишга қарор бергандир. Қуролсизланиш тўғрисидаги музокаралар яқинда Бирлашган Миллатлар Ташкилотида яна бошланади. Франция ҳукумати Совет ҳукумати ана шу проблемаларни ҳал этишга ўзининг конструктив ҳиссасини қўшади деб ишонади.

3. Бу музокараларнинг муваффақиятини та'минлаш учун, даставвал, хавфсизлик ва ишонч муҳитини тиклаш зарур. Франция ҳукумати худди шу нарсага асосланиб, Европа хавфсизлиги тўғрисида Совет ҳукумати томонидан биринчи марта Берлинда илгари сурилган ва сўнгра, унинг 31 мартдаги нотасида такрорланган таклифларни яна пухта ўрганиб чиқди. Совет ҳукумати бу таклифларида Европадаги вазият кескинлигининг ҳақиқий сабабларини йўқотишга ҳаракат қилмайди. Бунинг ўрнига Совет ҳукумати коллектив хавфсизлик тўғрисида янги Шартнома тузишни таклиф этади. Бу Шартнома Германияни нейтральлаштиришга ва уни парчаланган ҳолда сақлашга очиқдан-очиқ асосланган бўлиб, Шарқий Европа мамлакатларида Совет ҳукумати томонидан амалга оширилаётган бирёқлама сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий контрольни ҳеч ўзгартмай сақлайди. Бунинг натижасида Европада хавфсизликнинг йўқлиги ва ажралиш узоқ давргача сақланиб қолиши мумкин. Бу таклифлар ҳатто АҚШни қатнаштиришга йўл қўядиган тузатишлар шу таклифларга киритилганидан кейин ҳам, чинакам хавфсизлик негизи бўлиб хизмат қилаолмайди.

4. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти блан бирқаторда Совет Иттифоқини, Қўшма Штатларни ва Европадаги ҳамма мамлакатларни ўз ичига оладиган бундай ташкилотнинг вужудга келтирилиши ҳозир мавжуд бўлган жаҳон хавфсизлик ташкилотини бир даража бўлса ҳам кучайтирмаган бўлур эди: бундай ташкилот фойдасиз бўлиши устига, хавфли ҳам бўлур эди, чунки у, Бирлашган Миллатлар Ташкилотига муқаррар путур етказган бўлур эди. Шу сабабдан, Франция ҳукумати совет таклифини қабул қилаолмайди. Совет ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставда кўрсатилганича ишлашига йўл қўйганида, коллектив хавфсизлик энг яхши суратда та'минланиши мумкин эди.

5. Совет ҳукумати ўзи таклиф этган коллектив хавфсизлик пакти блан бирқаторда СССРни бу Шартномага қўшиш йўли блан Атлантик Пактини кенгайтиришни кўзлайди. Бундай таклифнинг мутлақо реал характерга эга эмаслигини та'кидлаб ўтиш фойдасиздир. Бу таклиф ўзаро ишончнинг мустаҳкам воситалари блан боғланган Ғарб Миллатларининг мудофаа соҳасидаги уринишлари ва хавфсизлиги асосланган принципларга хилофдир. Шимолий Атлантик Шартномаси ҳарбий битимдан кўра кенгроқ доирани ўз ичига олади. Бу Шартнома ташкилоти ҳуқуқларни ҳурмат қилиш ва шахсий эркинлик принципига асосланган. Бу Шартнома а'золарининг бирлаштирилган мудофаа воситалари улардан ҳаммасининг хавф-хатарсиз бўлишини та'минлайди. Совет Иттифоқининг Европада 1945 йилдан буён мавжуд бўлган ҳарбий устунлиги ва Совет Иттифоқи тамомила ўз контролига бўйсундирган иқтисодий, сиёсий ва ҳарбий системаларнинг Ғарбга ёйилаётганлиги муносабати блан Шартнома а'золари ана шу хавфсизликка алоҳида-алоҳида эришаолмайдилар. Шимолий Атлантик Шартномаси ташкилоти бошдан-оёқ мудофаа ташкилотидир. Ташкилотнинг ҳамма а'золари ўртасида ахборотларни эркин ва тўла айирбошлаш тартиби ўрнатилган. Ташкилотнинг барча қарорлари ҳамманинг якдил розилиги блан қабул қилинади. Агар Совет Иттифоқи Ташкилотнинг а'зоси бўлса, у мазкур Ташкилотнинг ҳарбир қарорига вето қўйиш имкониятига эга бўлур эди. Ташкилотда а'зо бўлган давлатларнинг бироргаси ҳам ўз коллектив хавфсизлик системасининг шу тарзда барбод этилишига йўл қўяолмайди.

6. Бирхил фикр юритучи давлатларнинг мудофаа уюшмаларини барбод этиш ва бу ташкилотлар ўрнига хавфсизликнинг хаёлий янги ташкилотларини тузишга уриниш блан Европа ва дун'ёнинг хавфсизлигини мустаҳкамлаб бўлмайди. Франция ҳукумати аввалдагидек ҳозирда ҳам шунга ишонадики, ҳарбир проблеманинг изчиллик блан ҳал этилишигина дун'ёга малол келтириб турган туйғуларни, я'ни хавфсизликнинг йўқлиги туйғуларини йўқотиш имконини беради. Франция ҳукумати хавфсизликнинг янги органини вужудга келтириш йўли блан масалани пухта ҳал этиш мумкин эмас деб ҳисоблайди. Бундай орган айни ўша жиддий қийинчиликлар ва ихтилофларнинг борлигини ниқоблаб турадиган оддий бир нарса бўлур эди.

7. Ғарб Давлатлари шунга асосланиб, Берлинда ўз планларини таклиф этдилар. Бу план Германия проблемасини ҳал этиш йўлида биринчи қадам бўлиши мумкин эди: Совет ҳукумати бу планни ҳатто муҳокама қилишга ҳам рози бўлмади. Ғарб Давлатлари мавжуд битимлар асосида Европанинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш мақсади блан таклиф киритган эдилар: Совет ҳукумати бу таклифларни ҳам қараб чиқишга унамади. Ғарб Давлатлари Австрия Давлат Шартномасининг барча жанжалли моддалари ҳақидаги совет текстини қабул қилишни таклиф этдилар: Совет ҳукумати ўзи илгари сурган шартлар асосида Шартномани имзолашга рози бўлмаслиги устига, янги ва мақбул бўлмаган талабларни илгари сурди. Бу талаблар Шартноманинг характерини тамомила бузган бўлур эди ва эркинлик ҳамда мустақиллик тўғрисидаги Шартномани четэл қўшинларининг номуайян вақтгача оккупация қилиши тўғрисидаги Шартномага айлантирган бўлур эди.

8. Совет ҳукумати Берлинда Европа Мудофаа Бирлашмасига доир планлар тўғрисида қилган танқидий фикрларини такрорлади. Шу тўғрида ўз фикрини айтган Франция ҳукумати чекланган аҳамиятга эга бўлган бу проект гўё, Европанинг ажралиб кетишига сабабдир ёки уруш хавфини кучайтиради, деган фикрларга қўшилаолмайди. Европанинг бўлиниб кетишига Совет ҳукумати сабаб бўлди ва Совет ҳукуматининг эркин сайловлар асосида Германияни бирлаштириш тўғрисидаги масалани қараб чиқишдан бош тортиши ана шу парчаланишни абадийлаштиришга ёрдам берадиган элементларнинг биридир. Бундай шароитда Германия Федерал Республикасини ҳимоясиз қолдириш мумкин эмас, айниқса, Шарқий Германия раҳбарларининг ўзлари ҳам э'тироф қилганидек, Шарқий Германия талайгина қуролли кучларга эга бўлган бир вазиятда Германия Федерал Республикасини ҳимоясиз қолдириш мумкин эмас. Франция ҳукумати, ўз табиати э'тибори блан Германиянинг биртомонлама қуролли акция қилишига йўл қўймайдиган бирлашмани тузиш—манфаатдор бўлган ҳамма томонлар учун Германияни мудофаада қатнаштириш проблемасини ҳал этишнинг энг тўғри ва энг ҳақиқий методидир, деб ҳисоблайди.

9. Франция ҳукумати давлатлар ўртасидаги муносабатларни дарҳол яхшилаш ва уларнинг ўзаро хавф-хатарсиз бўлишини та'минлаш зарур деган фикрда ҳали ҳам турибди. Франция ҳукумати шундай деб ҳисоблайдики;

а) Австрияга тўла суверенитет ва мустақиллик бериш мақсадида Австрия масаласини тезликда ҳал этишга эришиш учун;

в) Германия проблемасини пухта ва мақбул суратда ҳал этишга эришиш учун;

с) яқин вақт ичида умумий, изчил, пропорционал ва контроль қилиб туриладиган қуролсизланиш тўғрисида битим тузиш учун (бу битим, жумладан, атом қуролини ва ялпи қирғин қуролининг бошқа турларини тақиқлашни, шунингдек тегишли гарантиялар бериш йўли блан атом энергияси устидан контроль ўрнатишни кўзда тутиши керак);

д) Жанва кенгашида Узоқ Шарққа доир энг зарур проблемаларнинг ҳал этилишига эришиш учун;

е) Бирлашган Миллатлар Ташкилотида Уставнинг тегишли принципларига тўғри келадиган позицияларга амал қилиш учун (бу нарса Бирлашган Миллатлар Ташкилотига Коллектив Хавфсизлик Ташкилоти сифатидаги ўз вазифасини бажариш имконини берган бўлур эди).

Совет Иттифоқи Ҳукумати Франция, Қўшма Штатлар ва Бирлашган Корольлик Ҳукуматларига қўшилиб, ўзининг яхши ниятда эканлигини амалда исбот қилса, бу нарса халқаро кескинликнинг сабабларини тугатишда прогрессга эришиш йўлида жуда яхши бир иш бўлур эди.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ 1954 йил 24 июльдаги нотаси

Франция Ҳукуматининг 7 майдаги нотаси муносабати блан Совет Ҳукумати қуйидагиларни ма'лум қилишни зарур деб ҳисоблайди

Франция Ҳукуматининг мазкур нотасидан шу нарса ма'лумки, у, Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси масаласи юзасидан ҳам, Шимолий Атлантик шартномасида СССРнинг иштироки тўғрисидаги масалани манфаатдор ҳукуматлар блан бирגаликда қараб чиқишга Совет Ҳукумати тайёр эканлиги ҳақида ҳам Совет Ҳукуматининг 31 мартдаги нотасида баён қилинган фикрларга қўшилмайди. Шу блан бирга, Франция Ҳукумати Европадаги барча мамлакатларнинг хавфсизлигини та'минлашга қаратилган ҳечқандай таклиф киритмади. Франция Ҳукуматининг Европада хавфсизликни та'минлаш тўғрисидаги муҳим масалага шундай муносабатда бўлишини тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаган тақдирда сра оқлаш мумкин эмас.

Юқорида айтилган нотадан шу нарса ма'лумки, Франция Ҳукумати Европа хавфсизлигини та'минлашдан манфаатдор эканлигига таяниб, ана шу мақсадга ҳақиқатда хизмат қилаолмайдиган позицияни қувватлайди, чунки Европада хавфсизликни та'минлаш ниқоби остида давлатларнинг тор доирадаги биқиқ гуруҳлари уюштирилади. Бошқа ҳамма давлатлар бу гуруҳларда қатнаштирилмайди. Франциянинг «бирхил фикр юритучи давлатларнинг» Шимолий Атлантик шартномаси ташкилоти ва «Европа мудофаа бирлашмаси» каби «уюшмалари»ни тузиш ҳақидаги позицияси ана шундан иборатдир. Бундан шундай хулоса чиқариш керакки, Франция Ҳукумати Европадаги барча давлатлар учун, улардаги ижтимоий тузум қандай бўлишидан қат'ий назар, хавфсизлик зарур эканлигини э'тироф қилиш ўрнига, бошқа ижтимоий тузумдаги давлатларга қарама-қарши қўйилган давлатларнинг тор-группачилик манфаатларига бўйсундирилган сиёсатни юргизучи шу давлатларнинг биқиқ гуруҳларини вужудга келтириш йўлига ўтди.

Аммо, фактлар шуни кўрсатадики, ҳарбий агрессив иттифоқларга айлантирилаётган бундай гуруҳлар тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлашга хизмат қилаолмайди. Бундай гуруҳлар ўзларини бошқа давлатларга қарама-қарши қилиб қўядилар ва қуролланишни муқаррар суратда авж олдиришга ва халқаро муносабатларнинг кескинланишига сабаб бўладилар. Халқаро муносабатларнинг кескинланиши янги урушларга олиб келади. Шундай қилиб, Франция Ҳукумати биқиқ ҳарбий гуруҳлар тузиш сиёсатини амалга ошириб, Европадаги ҳамма давлатларнинг хавфсизлиги манфаатларига хилоф суратда ҳаракат қилмоқда, амалда бутун Европанинг хавфсизлигини та'минлашнинг душмани бўлиб чиқмоқда. Агрессив характердаги бундай биқиқ гуруҳларнинг вужудга келтирилиши Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принципларига хилофдир, чунки Бирлашган Миллатлар Ташкилоти давлатларни, улардаги ижтимоий ва сиёсий тузумнинг қандай бўлишидан қат'ий назар, бирлаштириш асосида тузилгандир. Бу ташкилот давлатларнинг ҳамкорлиги ҳамда коллектив ҳаракатига таяниб, тинчликни ва халқларнинг хавфсизлигини сақлаши керак. Аммо юқоридагича биқиқ ҳарбий гуруҳлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосларига ва унинг халқаро миқ'ёсдаги обрўсига путур етказади.

Шимолий Атлантик шартномаси ташкилоти худди шундай агрессив ҳарбий гуруҳдан иборат. Совет Ҳукумати Шимолий Атлантик шартномаси ташкилоти сра ҳам мудофаа характерига эга эмас деб кўп марта кўрсатди. Бу Ташкилот герман агрессиясининг такрорланиш хавфини мутлақо э'тиборсиз қолдиради ва Англия ҳам, Франция ҳам ўзаро тузган шартномаларига ва СССР блан тузган шартномаларига мувофиқ, янги герман агрессиясининг олдини олиш юзасидан ўз зиммаларига мажбурият олганлигига қарамай, ана шу Ташкилот бундай агрессиянинг олдини олишни ўз олдига вазифа қилиб қўймайди. Шу ҳолатнинг ўзиёқ Шимолий Атлантик шартномаси ташкилоти ҳозирги шароитда жуда реал бўлган хавфни, я'ни герман милитаризмининг тикланиш хавфини ва шу блан боғлиқ бўлган ҳамда Европа халқларига янада оғир кулфатлар келтириш блан таҳдид қилаётган герман агрессиясининг такрорланиш хавфини йўқотиш мақсадини асло кўзда тутмайди. Шу муносабат блан антигитлерчилар коалициясидаги буюк давлатлардан фақат СССРгина ана шу Ташкилотда қатнаштирилмаётганлиги каби фактни ҳам та'кидлаб ўтмаслик мумкин эмас. Бундай факт Шимолий Атлантик шартномаси ташкилотининг Совет Иттифоқига нисбатан агрессивлигини очиқдан-очиқ кўрсатучи далил деб қаралмаслиги мумкин эмас. Франция Ҳукуматининг 7 майдаги нотасида Совет Ҳукумати томонидан қўйилган масалани, я'ни Совет Иттифоқининг Шимолий Атлантик шартномаси ташкилотида иштирок қилиши мумкинлиги тўғрисидаги масалани қараб чиқишдан бош тортилади. Бу нота мазкур Ташкилотнинг агрессив характерда эканлигини тўла равишда тасдиқлайди.

Франциянинг 7 майдаги нотасида аҳвол шундай тасвирланадики, Совет Иттифоқи Шимолий Атлантик шартномаси ташкилотига қўшилган тақдирда, бу Ташкилотнинг а'зоси сифатида ўз ҳуқуқларидан гўё «унинг ҳарбир қарорига вето қўйиш» учун фойдаланар эмиш ва бу блан мазкур Ташкилотни «барбод этар» эмиш. Аммо, ана шундай важларнинг ясамалиги ва асоссизлиги тамомила аёндир, чунки Совет Иттифоқи мазкур шартноманинг бошқа қатнашчиларига нисбатан қандайдир алоҳида ўрин тутишни да'во қилмаётир.

Совет Ҳукумати ҳозирги вақтда «Европа мудофаа бирлашмаси» номи блан янги ҳарбий гуруҳни вужудга келтиришга тайёргарлик блан боғлиқ бўлган катта хавфни яна та'кидламай ўтаолмайди. Бу «бирлашма»нинг программаси ва планлари бутун Европанинг хавфсизлигига ва айниқса Ғарбий Германия блан қўшни бўлган давлатларнинг хавфсизлигига таҳдид қилаётган герман милитаризмини тиклашга олиб боради. Франция Ҳукуматининг 7 майдаги нотасида «Европа мудофаа бирлашмаси» гўё «ўз табиати э'тибори блан Германиянинг биртомонлама қуролли акция қилишига халақит берадиган» ташкилотдир деб да'во қилинади. Бундай да'во тамомила пучдир. Герман милитаризмини бу сафар Париж ва Бонн битимлари ёрдами блан бирор доирада ушлаб туриб бўлади деб ўйлаш тарихий фактлар блан ҳисоблашмаслик демакдир. Аммо, тарих тажрибаси шуни кўрсатадики, милитаристлар, қасосчилар Германиянинг тақдирини ўз қўлларига олганларида, Германия доим муқаррар суратда агрессия йўлига ўтар ва бошқа давлатларнинг хавфсизлигига нисбатан ўз устига олган мажбуриятлари ҳамда битимларини парча-парча қилиб ташлар эди. Шу сабабдан, «Европа мудофаа бирлашмаси»ни вужудга келтириш планларининг амалга оширилиши Европада янги уруш хавфини кучайтирмай қолаолмайди. Ғарбий Германиянинг яқин қўшнилари бу урушнинг биринчи қурбонлари бўлади. Биқиқ ҳарбий гуруҳдан иборат бўлган «Европа мудофаа бирлашмаси» типидаги ташкилот эмас, балки Европадаги барча давлатларни ўз ичига оладиган халқаро ташкилот Европада тинчлик ва хавфсизликнинг гарантияси бўлаолади.

Совет Иттифоқи турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тотув яшашлари мумкин эканлигини, халқаро хавфсизлик ва тинчликни та'минлашдан манфаатдор бўлган барча Европа давлатларининг коллектив ҳаракатига таянучи халқаро ҳамкорлик зарур эканлигини э'тироф қилишга доим асосланиб келди ва ҳозирда ҳам шунга асосланмоқда.

Совет Ҳукумати шунга асосланиб, Франция, Англия, АҚШ ва СССР Ташқи Ишлар Министрлари Берлин кенгашида «Европада хавфсизликни та'минлаш тўғрисида»ги таклифни муҳокамага қўйди ва шу муносабат блан «Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси» асослари проектини илгари сурди. Совет Иттифоқи таклиф этган Умумевропа Шартномасининг энг муҳим хусусияти ва фазилати даставвал шундаки, Европадаги барча давлатлар, ўзларидаги ижтимоий тузумнинг қандай бўлишидан қат'и назар, унда қатнашаоладилар. Германия Демократик Республикаси ҳам, Германия Федерал Республикаси ҳам бу Шартномада қатнашаолар эди, Германия бирлаштирилганидан кейин эса, ягона герман давлати Шартноманинг иштирокчиси бўлаолар эди. Умумевропа Шартномасида қатнашучи давлатларнинг Европада Шартнома қатнашчиси бўлган бир давлатга ёки бирнеча давлатга нисбатан пайдо бўлган қуролли ҳужум хавфига қарши коллектив ҳаракат қилиш принципи Умумевропа Шартномасига асос қилиб олинди. Шу блан бирга, Шартноманинг ҳарбир қатнашчиси Шартномада қатнашучи бошқа бирон давлатга ҳужум қилинган тақдирда, ҳужум остида қолган давлатга ёки давлатларга ўз ихтиёридаги барча воситалар блан, шу жумладан қуролли кучларни ишлатиш йўли блан ёрдам бериш мажбуриятини ўз устига олади. Бундан мақсад халқаро тинчликни ва Европада хавфсизликни тиклаш ҳамда қўллаб-қувватлашдир. Бундан ташқари, Шартномада қатнашучи давлатлар Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш мақсадларига хилоф бўлган мақсадларни ўз олдига қўйган бирор коалиция ёки иттифоқларда қатнашмаслик ҳамда шу руҳдаги битимларни тузмаслик мажбуриятини оладилар.

Ана шундай Европа системаси Европада хавфсизликнинг реал шароитларини вужудга келтирган бўлур эди. Бу система ана шу муҳим ишда олға қараб жиддий қадам қўйиш бўлур эди ва Германия проблемасини тинчликсевар, мустақил ва демократик давлат сифатида бирлашган Германияни вужудга келтириш асосида ҳал этиш учун янада қулай шароитларни яратган бўлар эди. Бу тақдирда Германияни бирлаштириш йўлидаги жиддий ғовларга барҳам берилган бўлар эди. Кейинги йилларда Ғарбий Германияни ремилитаризация қилиш сиёсати ва уни «Европа мудофаа бирлашмаси» деб аталган бирлашмага тортиш планлари натижасида ана шундай жиддий ғовлар вужудга келтирилди.

Коллектив хавфсизлик Умумевропа системасининг вужудга келтирилиши оккупациячи қўшинларни Германиядан олиб чиқиб кетиш блан бир қаторда ва Германия блан сулҳ шартномаси тузилганига қадар немис полициясининг сонини ўзаро келишиб чеклаш блан бир қаторда, Германиянинг нейтраллаштирилишини та'мин этган бўлар эди ва бу блан Европанинг марказида уруш ўчоғининг тикланишига йўл қўймаган бўлар эди. Герман милитаризмининг тикланиши ана шу уруш ўчоғининг тикланишига муқаррар суратда олиб бормоқда.

Умумевропа Шартномасининг тузилиши, шубҳасиз, Австрия масаласининг ҳам ҳал этилишига ёрдам берган бўлар эди. Бу масаланинг ҳал этилмай келаётганлигига Франция нотасидаги да'вога хилоф суратда Франция, АҚШ ва Англия Ҳукуматлари жавобгардир. Бу Ҳукуматлар Берлин кенгашида Австрия блан давлат шартномаси тузилишига халақит бердилар ва Австрияни ўзларининг ҳарбий гуруҳларига қўшиш планларидан ҳали ҳам қайтган эмаслар.

Умумевропа Шартномаси асосида Европада вужудга келтириладиган коллектив хавфсизлик системаси халқларнинг туб манфаатларига жавоб берган бўлар эди ва халқаро вазиятдаги кескинликни камайтириш ишида ҳал қилучи аҳамиятга эга бўлар эди, чунки Европа мамлакатлари агрессияга қаршилик кўрсатишдан иборат умумий мақсад блан ва шундай хавфнинг олдини олиш учун ҳамда Европада хавфсизликни сақлаш учун самарали чоралар кўришдан иборат умумий мажбурият блан бирлашган бўлар эдилар. Европада тинчликни сақлаш ва қўллаб-қувватлаш умумий тинчликни сақлаш учун ва янги жаҳон уруши хавфини йўқотиш учун, шубҳасиз, жуда катта аҳамиятга эга бўлар эди.

Герман милитаристлари томонидан бошланган иккинчи жаҳон урушини ҳали яқиндагина бошидан кечирган Европа халқлари уруш хавфидан ҳақли суратда ташвишланмоқдалар. Территориялари уруш ўти ичида қолган Франция, Англия, Совет Иттифоқи, Польша ва Европадаги бошқа мамлакатларнинг халқлари янги урушнинг сон-саноқсиз кулфатларини бошқалардан кўра реалроқ тасаввур этаоладилар. Халқларнинг ана шундай ташвишланишига, даставвал, атом ва водород қуроли қўлланиш хавфи, айниқса одамларни кўплаб қирадиган ана шу қуролнинг янги турларининг ғоят вайрон қилучи кучи ўсаборганлиги сабаб бўлмоқда. Шу блан бирга, қуролларнинг ракета қуроли каби янги турларининг ҳам кўпайтирилаётганлиги блан ҳисоблашишга тўғри келади. Бу қуролнинг ҳаракат қилиш узоқлиги минг-минг километрлаб ҳисобланади. Биз, бунда ҳали атом заряди бўлган ракета снарядлар ҳақида гапираётганимиз йўқ, бу снарядни ўзининг вайрон қилучи кучи жиҳатидан учучи «Фау» бомбалари блан сра таққослаб бўлмайди. Ҳалокатга маҳкум этилган гитлерчилар иккинчи жаҳон урушининг охирида «Фау» бомбалари блан маданият ва цивилизациянинг жаҳонга машҳур бўлган ба'зи марказларини йўқ қилишга уринган эдилар. Бундай шароитда атом ва водород қуролини сўзсиз тақиқлаш ҳамда давлатларнинг қурол-яроғларини ва қуролли кучларини камайтириш тўғрисида халқаро битим тузилишига эришишдан иборат жуда муҳим вазифа турибди.

Совет Ҳукуматининг ҳаракати ана шу вазифани ҳал этишга қаратилган. Атом, водород қуролини ва бошқа ялпи қирғин қуролини сўзсиз тақиқлаш ҳақида, шунингдек давлатларнинг барча қурол-яроғларини ҳамда қуролли кучларини кўп даража камайтириш ва тегишли қарорларнинг бажарилиши юзасидан халқаро миқ'ёсда қаттиқ контроль ўрнатиш тўғрисида Совет Ҳукумати томонидан киритилган таклифлар буни очиқ кўрсатади. Совет Иттифоқининг, давлатлар атом ва водород қуролини қўлланмаслик тўғрисида сўзсиз мажбурият олсинлар, деган кейинги таклифи ҳам шуни кўрсатади. Бу чора атом, водород қуролларини ва бошқа ялпи қирғин қуролларини давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан тамомила чиқариб ташлаш ва халқаро миқ'ёсда қаттиқ контроль ўрнатиш йўлида муҳим қадам бўлаолар эди.

Ма'лумки, Франция Ҳукумати Совет Иттифоқининг бу таклифларини қувватламади. Франция Ҳукуматининг бу масалада тутган позицияси Франция Ҳукуматининг 7 майдаги нотасида айтилганидек, қурол-яроғларни камайтириш ва атом ҳамда водород қуролини тақиқлашга интилаётганлигини кўрсатиш уёқда турсин, балки, аксинча, Франция Ҳукуматининг бу йўлда ҳарқандай самарали тадбирлар кўрилишига қарши чиқаётганлигини исбот этади.

Франция Ҳукуматининг нотасида даставвал, «хавфсизлик ва ишонч муҳити» вужудга келтирилган тақдирдагина атом қуролини тақиқлаш ҳамда қурол-яроғларнинг бошқа турларини камайтириш тўғрисида битим тузилиши мумкин деб кўрсатилди. «Хавфсизлик ва ишонч муҳити» халқаро хавфсизликни та'минлаш ишида, шубҳасиз, ижобий фактордир.

Аммо, Франциянинг сиёсати — атом энергиясидан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни тақиқлаш ва қурол-яроғларни камайтириш масаласидаги сиёсати «хавфсизлик ва ишонч муҳити»ни вужудга келтириш вазифасига, халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатиш вазифасига хилоф эканлигини та'кидлаб ўтмаслик мумкин эмас. Ма'лумки, Франциянинг сиёсати АҚШ Ҳукуматининг агрессия қуроли бўлган атом ва водород қуролини тўплашни кўзда тутиб ўтказиб келаётган тадбирларини қўллаб-қувватлашга қаратилган. АҚШнинг бутун ҳарбий планлари бу қуролдан фойдаланиш асосига қурилган ва Қўшма Штатларнинг қуроллари арсеналида бу қуролга асосий ўрин берилади. Бундай сиёсат «хавфсизлик ва ишонч муҳити» нинг вужудга келтирилишига ёрдам бераолмайди. Атом ва водород қуроли запасларининг тўпланиши, шу блан бирга, ана шу қуролни қўлланиш блан тобора таҳдид қилинаётганлиги, бошқаларнинг территорияларида ҳарбий базалар вужудга келтирилаётганлиги, зўр бериб қуролланиш, «бир-хил фикр юритучи давлатларнинг уюшмалари» деган ниқоб остида ҳарбий агрессив блокларнинг тузилаётганлиги,— буларнинг ҳаммаси халқаро миқ'ёсдаги ишончни пасайтирмай қолаолмайди ва халқаро муносабатлардаги кескинликни кучайтирмай қолаолмайди. Иккинчи томондан, атом қуролини тақиқлаш ва қурол-яроғларнинг бошқа турларини камайтириш соҳасидаги тадбирларнинг ўзи халқаро миқ'ёсдаги ишончнинг мустаҳкамланишига ва хавфсизлик муҳити вужудга келтирилишига ёрдам бермай қолаолмас эди.

АҚШда кенг миқ'ёсда олиб борилаётган бир кампания, я'ни халқлар ўртасида адоват ва душманликни авж олдириш кампанияси ва уруш пропагандаси ҳам «хавфсизлик ва ишонч муҳити»ни вужудга келтириш зарурлиги тўғрисидаги гапларга хилофдир. 1947 йилдаёқ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош Ассамблеяси ҳарқандай шаклдаги уруш пропагандасини қоралаган ва БМТ а'золарининг ҳукуматларига давлатлар ўртасида дўстона муносабатларни мустаҳкамлашга ёрдам бериш учун ва «барча халқларнинг тинчликни шубҳасиз истаётганликларини ифода этиш»га мўлжалланган ахборотни ёйиш учун чора кўриш мажбуриятини юклаган резолюцияни якдиллик блан қабул қилган эди. Лекин шунга қарамай, АҚШда матбуотнинг муайян ижтимоий доиралар блан боғланган реакцион қисмигина эмас, балки ҳукумат аппаратида мас'улиятли лавозимларни эгаллаган шахслар ҳам ана шундай пропагандада актив қатнашмоқдалар.

АҚШдаги сиёсий ва ҳарбий арбобларнинг Совет Иттифоқига қарши душманчилик руҳида доим ҳуруж қилаётганликлари «хавфсизлик ва ишонч муҳити»ни вужудга келтириш зарурлиги тўғрисидаги гапларга тамомила хилофдир. Ана шу арбоблар ўз нутқларида СССРда ва халқ демократияси мамлакатларида қўпоручилик, диверсия ва террорчилик ишларини давом эттиришга ҳамда кучайтиришга да'ват қилишдан ҳам қайтмаётирлар. Совет Иттифоқи блан дипломатия муносабатларини узишга чақириб қилинган да'ватлар ҳам эшитилиб туради. Хитой халқининг суверен ҳуқуқлари бузилиб, кўп давлатларга сурбетларча таз'йиқ кўрсатилмоқдаки, бундан мақсад — Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ўзининг қонуний ўрнини олишга халақит беришдир.

Шу блан бирга, америка матбуоти саҳифаларида Совет Иттифоқига, Хитой Халқ Республикасига ва халқ демократияси мамлакатларига ҳужум тайёрлаш учун ҳарбий базалардан фойдаланишнинг турли планлари пропаганда қилинмоқда. Матбуотда, АҚШнинг ҳарбий-ҳаво базалари Совет Иттифоқининг саноатини барбод этиш учун мўлжалланган, деб очиқ ёзилмоқда. Жумладан, бундай ҳарбий-ҳаво базаларининг аҳамияти махсус суратда та'кидлаб кўрсатилмоқда. АҚШдаги ҳарбий раҳбарларнинг фикрича, бу базалардан «Россиянинг ҳарбир асосий об'ектига қарши» атом ҳужумини бошлаш мумкин. Бомбардировкачи самолётларни «Москва ва Пекинга» юбориб, бу шаҳарларга атом бомбаларини ташлашга да'ват этаётган кишиларнинг, я'ни АҚШдаги кўзга кўринган бирқанча ҳарбий арбобларнинг урушқоқлик руҳидаги баёнотларини та'кидлаб ўтишга тўғри келади, гарчи ана шу пропаганданинг ва ана шу агрессив планлар бутун рекламасининг авантюристик характерда эканлиги соғлом фикр юритучи ҳарбир кишига аён бўлса ҳам, ана шу урушқоқлик руҳидаги баёнотларни та'кидлаб ўтишга тўғри келади.

Ана шу баён қилинганларга биноан, Франция Ҳукуматининг 7 май нотасида тинчликни мустаҳкамлашга ва халқаро хавфсизликни та'минлашга қаратилган тадбирлар тўғрисида муваффақиятли музокара олиб бориш учун, даставвал «хавфсизлик ва ишонч муҳити» вужудга келтирилиши лозим деб айтилган фикрларга жиддий аҳамият бериб бўлмайди. Фактлар шуни исбот этадики, Франциянинг ҳукмрон доиралари бундай муҳитни вужудга келтириш учун ҳечқандай чора кўрмаётганликлари устига бутунлай хилоф йўлдан бормоқдалар.

Совет Иттифоқига келганда шуни та'кидлаб ўтиш муҳимки, СССР Олий Совети 1951 йилдаёқ «Тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисида қонун» қабул қилди. Тинчликни ва халқлар ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлаш мақсадини кўзда тутган совет тинчликсеварлик сиёсатининг принципларига мувофиқ бу қонун уруш пропагандасини, унинг ҳарқандай шаклда бўлишидан қат'и назар, инсониятга қарши энг оғир жиноят деб э'лон қилди ва бундай уруш пропагандасини юргизишда айбдор бўлган шахсларни энг оғир жиноятчилар деб топиб судга бериш мажбуриятини юклайди.

Совет Ҳукумати тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатларини қўриқлайди ва ана шу юксак мақсадларни амалга ошириш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўради.

Совет Ҳукумати қониқиш блан та'кидлайдики, Европадаги бирқанча давлатлар, шунингдек Европадан ташқаридаги бирқанча мамлакатлар Европада коллектив хавфсизлик тўғрисида Совет Ҳукумати томонидан тақдим этилган Шартнома проектига ижобий қарадилар. Ҳатто расмий шахслар ана шу проектга салбий муносабатда бўлган мамлакатларда ҳам кенг жамоат доиралари Европада коллектив хавфсизликни та'минлаш манфаатларини кўзлаб Европа давлатларининг куч-ғайратини бирлаштиришни тобора қаттиқ талаб қилмоқдалар. Бундан ташқари, шуни ҳам э'тиборга олиш керакки, Европадаги ба'зи давлатлар Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси ҳақидаги таклиф юзасидан ҳали ўз фикрларини айтган эмаслар.

(ОХИРИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Франция, Буюк Британия ва АҚШ Ҳукуматларига
СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОТАСИ

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Европа халқларининг ҳаётий манфаатларига тааллуқли бўлган бу масалани ҳартомонлама муҳокама қилишга катта аҳамият бериб, Совет Ҳукумати Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги масалани Европа давлатларининг мумкин қадар кенгроқ доирадаги вакиллари иштироки блан қараб чиқиш зарур, деб ҳисоблайди.

Кейинги вақтларда айтилган жуда кўп фикрларга мувофиқ, Совет Ҳукумати Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси проектини иқтисодий соҳада ҳамкорлик тўғрисидаги янги қоида блан тўлдиришни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди. Шартномада қатнашувчи давлатларнинг давлатлар ўртасида савдо-сотиқни ва бошқа иқтисодий алоқаларни кучайтиришга қаратилган тадбирларни кўриш мажбуриятини ўз зиммаларига олишлари кўзда тутилади. Бу эса халқларнинг ҳаётий манфаатларига муносибдир ҳамда тинчликни ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадларига жавоб беради.

21 июльда Жанвада Ҳинди-Хитой ҳақида тузилган битим халқаро муносабатларни нормал ҳолга келтиришга, Осиёдагина эмас, балки Европада ҳам энг муҳим халқаро проблемаларни ҳал этишга қаратилган тадбирларнинг самарали эканлигини исбот этучи яна бир далил бўлиб хизмат қилади. Жанва кенгаши тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашдан манфаатдор бўлган давлатлар ўртасида музокара олиб бориш йўли ижобий натижалар бериши мумкин эканлигини кўрсатди.

Жанва кенгаши шуни кўрсатдики, манфаатдор давлатлар ўртасида музокара олиб бориш йўли, муайян шароитда, тинчликка ва хавфсизликка интилаётган халқларнинг манфаатларига жавоб берадиган битимларни тузишга олиб келиши мумкин.

Совет Ҳукумати юқорида баён қилинганларга биноан, Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш масаласи юзасидан фикр олишув мақсадида яқин ойлар ичида Кенгаш чақиришни, я'ни бу Кенгашда қатнашишни истаган Европадаги барча европали давлатларнинг, шунингдек Америка Қўшма Штатларининг кенгашини чақиришни таклиф этади. Совет Ҳукумати Хитой Халқ Республикасининг бу Кенгашга ўз кузатучисини юбориши мақбул бўлар эди деб ҳисоблайди.

Ўз-ўзидан равшанки, бундай Кенгашнинг қатнашчилари Совет Ҳукуматининг таклифларига ўз муносабатларини айтиш блан бирга, Европада коллектив хавфсизлик системасини вужудга келтириш масаласи юзасидан ўз таклифларини ҳам киритиш имкониятига эга бўлур эдилар.

Совет Ҳукумати худди шундай нотaларни АҚШ ва Англия Ҳукуматларига ҳам юборди.

Мўғулистон ёшлари Революцион союзи делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши

ВЛКСМ Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига меҳмон бўлиб келган Мўғулистон Халқ Республикаси ёшлари Революцион союзи раҳбар ходимларининг 15 кишидан иборат делегацияси Ўзбекистонда бирнеча кун турди.

Мўғулистон ёшлари Революцион союзи Марказий Комитетининг секретари Э. Дарьсурэн бошлиқ делегация Ўзбекистон комсомол ташкилотининг иш тажрибаси блан танишди. Делегация кўпгина комсомол ходимлари блан учрашди, Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатида, Янгийўл районидаги иккинчи МТСда ва Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхозда, «Энергетик» пионерлар лагерида бўлди, Тошкентдаги маданий-оқартув муассасаларини бориб кўрди.

Делегация а'золари ҳамма жойда самимий ва дўстона кутиб олинди. Меҳмонлар блан учрашув ҳамма жойда совет ёшлари ҳамда ўзларининг бутун кучларини социализм қуриш ишига сарф қилаётган Мўғулистон ёшлари ўртасидаги дўстликнинг намойишига айланди.

Делегация раҳбари — Мўғулистон ЁРС МК секретари Э. Дарьсурэн ЎзТАГ мухбири блан суҳбатда қуйидагиларни айтди:

— Совет Иттифоқи ва жумладан Ўзбекистон комсомол ташкилотларининг иш тажрибаси блан амалий танишиб чиқиш биз учун ғоят катта аҳамиятга эга, чунки Мўғулистон ёшлари Революцион союзи ўзининг бутун фаолиятида социализм ғалаба қилган улуғ мамлакатнинг комсомолларидан намуна олмоқда.

Делегация а'золари Ўзбекистонда ёшларнинг республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда қандай иштирок этишлари блан айниқса қизиқдилар. Биз пахтадан мўл ҳосил етиштириш ва чорвачиликка мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш учун социалистик мусобақа ташаббусчилари бўлган, Эски Ангор каналини ва бошқа ирригация иншоотларини қураётган, оталикдаги колхоз ва МТСларга ёрдамни кучайтираётган Ўзбекистон комсомолларининг ташаббускорлик ишларига катта э'тибор бердик. Биз комсомолларнинг янги ерларни ўзлаштиришда, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини механизациялаштириш даражасини оширишда иштирок этишлари тўғрисида кўпгина қимматли ма'лумотлар олдик. Буларнинг ҳаммаси Мўғулистон Халқ-Революцион партияси МК Мўғулистон Халқ Республикаси қишлоқ хўжалигини ва унинг етакчи тармоғи бўлган чорвачиликни кескин суратда юксалтириш соҳасида белгилаб берган улуғвор вазифаларни бажариш йўлида бизнинг ёшлар Революцион союзимиз томонидан олиб борилаётган катта ишларда бизга жуда ҳам зарур бўлади.

Э. Дарьсурэн делегация а'золарининг республика комсомол ходимлари блан учрашувлари тўғрисида гапириб, бундай деди:

— Бу учрашувлар бизга ёшлар ўртасида ишлашнинг бирқанча ташкилий масалаларини чуқурроқ англаб олишимизга ёрдам берди. Улар бизга ёшлар раҳбарининг иш стили ва методлари тўғрисида ўзимиз учун конкрет хулосалар чиқаришимизга имкон берди, биз учун асосий нарса — омма ўртасида жонли ташкилотчилик ишлари олиб боришдан иборат эканлигини равшан кўрсатиб берди.

Э. Дарьсурэн Мўғулистон делегацияси а'золарига кўрсатилган самимий меҳмондўстлик учун Ўзбекистон ёшларига қизғин ташаккур изҳор қилди, Совет Иттифоқи ва Мўғулистон Халқ Республикаси ёшларининг дўстлиги тобора мустаҳкамланади ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб қаттиқ ишонч билдирди.

Мўғулистон ёшлари Революцион союзининг делегацияси 24 июльда самолётда Москвага учиб кетди. Аэродромда делегацияни Ўзбекистон ЛКСМ МК нинг раҳбар ходимлари, республика пойтахти комсомол ташкилотларининг вакиллари узатиб қолдилар.

(ЎзТАГ).

Халқ хўжалигини ривожлантириш (1953 йилги) Давлат заёмининг биринчи ютуқлар тиражи

ИЖЕВСК, 25 июль. (ТАСС). Бугун СССР халқ хўжалигини ривожлантириш (1953 йилги) Давлат заёмининг биринчи ютуқлар тиражи бўлди. Заёмнинг ҳарбир разрядига ҳаммаси бўлиб 1 миллион 997 минг 800 сўмлик 8.750 та ютуқ ўйналди.

Республикамиз юбилейи шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, ғўза парваришини ҳартарафлама кучайтирайлик!

Ғўза парвариши янада кучайтирилади

Ўртасарой районидаги Сталин номли колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Ҳайдаров) КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарори асосида ғўза парваришини янада кучайтириш учун муҳим тадбирларни амалга оширмоқда. Жумладан, дала ишларига қўшимча 100 киши жалб этилди. Айрим бригада, звеноларнинг состави тўлдирилиб, ғўза парваришидаги ишларнинг графикка мувофиқ бажарилиши та'мин этилди.

Колхозда пахта усталари, тажрибакорлар, механизаторлар иштирокида бригада ва звено бошлиқларининг ишлабчиқариш кенгаши ўтказилди. Кенгашда дала ишларининг ҳозирги аҳволи муҳокама қилиниб, ғўза парваришини янада кучайтириш мақсадида июль-август ойлари учун ҳарбир участканинг талабига мувофиқ агротехника плани ишлаб чиқилди. Планда ҳарбир участка ва картада ғўзани суғориш, қатор ораларини ишлаш, ўғитлаш, зараркунандаларга қарши кураш, чеканка қилиш бўйича бажариладиган ишларнинг муддатлари кўрсатиб берилди.

Планда бирнеча йилдан бери сурункасига чигит экилиб келинаётган ерларни қўшимча озиқлантириш, бунда кўпроқ маҳаллий ўғитлардан фойдаланиш, ба'зи ерларга ўғитни сувга аралаштириб оқизиш алоҳида кўрсатилган.

Колхознинг ҳамма бригадаларида колхозчилар дала шийпонларида тунамоқдалар. Бунинг учун барча шароит туғдирилган. Колхозчилар яхши дам олиб, ишни эрталаб барвақт бошлайдилар ва кун қизигунча бирталай ишни бажариб қўядилар.

Агитаторлар турли сиёсий темаларда суҳбатлар ўтказадилар. Кундузги ва кечки дам олиш пайтларининг маданий, кўнгилли ва ҳушчақчақ бўлиши учун барча воситалар ишга солинган.

Партиямиз Марказий Комитети июнь Пленуми қарорларидан руҳланган пахтакорлар мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашиб, ҳамма ерда ғўза парваришини юқори сифатли ўтказмоқдалар.

И. ИБОДОВ.

Ўз сўзининг устидан чиққан йигит

Пискент районидаги 1-нчи МТСнинг илғор механизаторлари ҳозирги ҳосил тўплаш кунларида зўр ғайрат блан фидокорона меҳнат қилиб, пахтадан юқори ҳосил етиштиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Кўпгина тракторчилар ўртасаройли илғор механизаторларнинг ватанпарварлик чақириғига қўшилиб, ўз зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини ошириб бажармоқдалар.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарори азамат механизаторларни янги меҳнат зафарларига руҳлантириб юборди. Улар Пленум қарорига жавобан ғўза қатор ораларини ишлаш сур'атини янада кучайтирмоқдалар.

Ўртоқ Қ. Рўзиқулов бошлиқ иккинчи трактор бригадасининг илғор универсалчиси Абдували Ўразов 1000 гектар майдондаги ғўза қатор ораларини культивация қилиб, ўз зиммасига олган мажбуриятни шараф блан бажарди. У, дала ишлари бошлангандан бери 400 килограмм ёнилғи тежади.

Шу трактор бригадасининг универсалчиси Ҳошим Орзиқулов ҳам Ўразовдан ўрнак олиб, фидокорона меҳнат қилмоқда.

Ўртоқ Ўразов яна 300 гектар ердаги ғўзани культивация қилиш мажбуриятини олди.

О. ЭШОНҚУЛОВ.

Областимизнинг кенг пахта далаларида Ўзбекистон ССРнинг шонли 30 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақа кундан-кун қулоч ёймоқда. Социалистик мусобақада пахтакорлар блан бирга механизаторлар ҳам актив қатнашмоқдалар. Янгийўл районидаги Сталин номли колхозда хизмат қилаётган илғор тракторчи, комсомол а'зоси ўртоқ Исроил Исмоилов 1000 гектар ердаги ғўза қатор ораларини ишлаб, ўз социалистик мажбуриятини бажарди. У, юбилей шарафига янги, қўшимча мажбурият олиб, ҳар куни 15—16 гектар ердаги ғўзани культивациядан чиқармоқда. **Суратда** (чапдан): бригада механиги коммунист **Икром Иброҳимов**, тракторчи **Исроил Исмоилов** ва 2-нчи МТС комсомол ташкилотининг секретари **Алихон Пашехонов** ўртоқлар ғўзанинг ишлов берилгандан кейинги ҳолатини кўздан кечирмоқдалар.

В. Косовский фотоси.

Янги ерларда мўл ҳосил етиштирмоқдамиз

Биз пахта етиштираётган ерлар асрлар бўйи бўш ётган, яқин йиллар ичида ўзлаштирилган ерлардир.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь, февраль-март Пленумлари қарорларидан илҳомланган колхозчиларимиз бу йил яна 90 гектар янги ерни ўзлаштириб, пахта майдонини 450 гектарга кенгайтирдилар. Биз пухта тайёргарлик кўрганлигимиз туфайли чигит экишни муддатидан олдин ўтказдик ва ғўзани қисқа вақт ичида ундириб олишга муваффақ бўлдик. Бу бизга ғўза парваришини барвақт бошлаб юборишга имкон берди.

Бизнинг 200 гектар ердаги ғўзамиз машина блан квадрат шаклида ягана қилинди ва шу усулда парвариш қилинмоқда.

Дастлабки кунларда янги ерга экилган ғўзаларимиз яхши ривожланмади. Биз бундай ерлардаги ғўзаларнинг ривожланишини тезлатиш мақсадида ҳар гектар ерга машина блан 100 килограммдан селитра, 130 килограммдан суперфосфат, 450 килограммдан маҳаллий ўғит аралашмаси солдик. Сўнгра культивация ўтказдик ва жилдиратиб суғордик. Суғориш тажрибали сувчиларимиз П. Суяров, И. Ўролов, Эргашота Йўлдошев ўртоқларга топширилди.

Ер тобига келганидан кейин дарҳол чопиқ қилдик. Натижада ғўзаларимиз тез кўзга кўринди ва шохлаб бир текисда ривожланди.

Ғўза парваришида 2-нчи МТСнинг ўртоқ Ҳ. Усмонов бошлиқ 7-нчи трактор бригадаси колхозчиларимизга жуда катта ёрдам бермоқда. Улар ўртасаройлилар ташаббусига қўшилиб ҳарқайсиси мавсумда минг гектардан ердаги ғўза қатор ораларига ишлов бериш мажбуриятини олган эдилар. Шу бригаданинг универсалчилари О. Ожосанов, З. Билолов ўртоқлар ҳар куни 15—16 гектардан ердаги ғўзани культивация қилмоқда. Ўртоқ О. Ожосанов ҳозиргача 900 гектар ердаги ғўза қатор ораларини юқори сифатли ишлаб берди. Ҳозир ғўзаларимиз бешинчи культивация ва тўртинчи чопиқдан чиқарилди. Уч марта озиқлантирилиб, уч марта суғорилди. Ғўзаси яхши ривожланмаган жойлар қўшимча озиқлантирилди.

Правление а'золари звено принципини мустаҳкамлашга катта э'тибор бермоқдалар. Ғўза парваришини кучайтириш учун колхозчиларга барча имкониятлар яратиб берилди. 7 та дала шийпони яхши жиҳозланди. Колхозчилар ҳар куни икки марта иссиқ овқат блан та'минланадилар. Ҳар беш кунда пул ғалла авансларн бериб борилади. Ж. Мавлонов, Я. Бекмуродов ва Ҳуринисa Жўлдибоева каби ўртоқлар бошлиқ бригадалар ғўза парваришида олдинда бормоқдалар. Уларнинг ғўзалари ялпи гуллаб, кўсакламоқда.

Биз колхозчилар ўртасида КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорини муҳокама қилдик ва ҳал қилучи ой бўлган июльда ғўза парваришини янада кучайтириш чораларини ишлаб чиқдик. Бунинг учун колхоз идорасида, бошқа ишларда ишловчи кишилар ва кексалардан иборат яна 70 киши ғўза парваришига жалб этилди. Биз «Бутун куч ва имкониятларни ғўза парваришига қаратайлик» деган шиор остида социалистик мусобақани янада кучайтирдик. Колхозчиларимиз июль ойида зўр ғайрат блан ишладилар. Ҳозиргача 350 меҳнат куни ишлаган 4-нчи бригаданинг илғор чопиқчиси ўртоқ Ирсолиева июль ойида 100 меҳнат куни ишлаш учун 2-нчи бригаданинг илғор а'зоси ўртоқ Маматхоновани социалистик мусобақага чақирган эди. О. Жумаева, Т. Усмонова, К. Мирзакаримова ўртоқлар ҳам июль ойида 90 тадан меҳнат куни ишлаш мажбуриятини олдилар. Сўзи блан иши бир бўлган бу пахтакорлар ҳар кун 2—3 норма бажармоқдалар. Колхозчиларимиз Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун ғўза парваришини янада кучайтирмоқдалар.

Ю. ҲОМИДОВ,

Мирзачўл районидаги Шверник номли колхознинг раиси.

Пахта теримига пухта тайёргарлик кўрилаётир

«Ўзбекистон ССР бешйиллиги» пахтачилик совхозининг раҳбарлари (директори Иброҳимов), партия ташкилоти (секретари Муҳаммедқулов) ғўза парваришини кучайтириш блан бирга, КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорига мувофиқ, пахтани териб давлатга топширишга тайёргарлик ишини қизитиб юборди. Совхознинг ҳамма бўлимларидаги омбор ва саройларни ремонт қилиш ва пахтани очиқ ҳавода қуритадиган жойларни асфальтлаш учун етарли материал, ишчи кучи ажратилди ва қурилиш ишлари бошланиб кетди. Совхозда йўл, кўприкларни тузатиш ишлари ҳам кучайтирилди. Ҳозир бу ишда 60 киши, 10 автомашина, 2 самосвал, бульдозер, скрепер ишламоқда. Совхознинг марказий бўлимидан темир йўл станциясигача борадиган йўлни, кўприкларни тузатишга алоҳида э'тибор қилинмоқда.

Йўл-кўприклар ремонтида ишлаётган ишчи-мутахассисларга яхши маданий шароит туғдирилган.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қароридан руҳланган совхоз ишчи ва мутахассислари мўл пахта ҳосилини барвақт териб олиш ва давлатга топшириш учун пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Д. ТОШХЎЖАЕВ.

Бригадаларда болалар яслиси

Октябрь районидаги Киров номли колхознинг бирқанча участкалари колхоз қишлоғидан анча олис туради. Колхоз правлениеси далада ишловчи болали аёлларнинг унумли ишлаши учун қулай шароит туғдириш мақсадида узоқ участкалардаги 9 дала шийпонида болалар яслиси ташкил қилди. Ҳозир бу яслиларда 130 бола тарбияланмоқда.

Колхоз правлениеси яслиларни дон, гўшт, мой, ширинлик, сабзавот, ҳўл мева ва бошқалар блан етарли миқдорда та'минлаб турипти.

Я. ҲАСАНОВ.

Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик ВИСТАВКАСИНИНГ КАНДИДАТЛАРИ

Муносиб кандидат

Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхоз бундан бирнеча ой муқаддам ўз маҳсулотининг намуналарини 16 та узун яшикларга жойлаб, яшик қопқоғига «Москва, Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси Бош комитетига» деган адрес ёзиб, Москвага юборди.

Свердлов номли колхознинг иши ва тажрибалари анча диққатга сазовор ва намуна бўларлидир. Биз областимиздаги бу илғор колхознинг ютуқлари тўғрисида гапиришдан олдин озгина бўлса ҳам ўқучиларимизни Ўзбекистонда жут-каноп ўсимликлари етиштириш тарихи блан таништириб ўтишни лозим кўрамиз.

Москвадаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида намойиш қилинадиган экспонатлар ичида кўпгина техника экинлари ҳам бўлади. Ўзбекистон павильонига келган киши аввало пахта етиштириш иши блан кенг равишда танишади. Шу блан бирга бу ерда илгари Ўрта Осиёда ўстирилмаган бирқанча техника экинлари ҳам кўрсатилади. Булар ичида ерёнғоқ, каноп, жут ва шунга ўхшаш бирқанча ўсимлик нусхалари бор.

Сўзни аввал канопдан бошлаймиз. Жут экини бирнеча асрлардан бери фақат Ҳиндистонда етиштирилар эди. Унинг пўстлоғидан ҳархил арқонлар эшилар; брезент, сув ўтказмайдиган қоп учун матолар ва бошқалар тўқилар эди. Ғарбий Европа мамлакатлари, шунингдек Россия ҳам ҳар йили Ҳиндистондан кўп миқдорда жут сотиб олар эди. Турли мамлакатлардаги олимлар ўз мамлакатларида жут ўстириш учун кўп уриниб кўрганлар, лекин биронта амалий натижага эришаолмаганлар.

Социалистик хўжалигимиз Совет олимлари олдига, агар бизда жут етиштириш мумкин бўлмайдиган бўлса унинг ўрнини босадиган бошқа бир ўсимлик топиш керак, деган вазифани қўйди. Натижада Ўрта Осиёда ўсадиган ёввойи ўсимликлар орасида шундай ўсимлик топилди. Бу, каноп эди.

Мамлакатимизда канопнинг энг кўпи Ўзбекистонда, айниқса бизнинг областимизда етиштирилади. Ўзбекистон селекциячилари ва колхозчилари канопнинг жутдан қолишмайдиган янги нав'ларини яратдилар. Лекин бу блан уларнинг иши тўхтаб қолмади. Олимларимиз катта ижодий маҳорат кўрсатиб, жут ўсимлигининг табиатини ўзгартиришга ва уни одам эҳтиёжига мувофиқ тарзда ривожлантиришга эришдилар. Натижада областимизда биринчи марта ўз ватанимизнинг жути вужудга келтирилди.

Ҳозир областимизнинг колхозларида минглаб гектар ерларга жут экилмоқда. Давлатимиз томонидан тобора кўплаб берилаётган ёрдам туфайли колхозчилар олимлар ва механизаторлар блан ҳамкорликда иш олиб бориб жут, каноп етиштириш ишини кўп даражада механизациялаштирмоқдалар ва экин ҳосилини борган сари оширмоқдалар. Областимизнинг илғор колхозлари жут, канопдан мўл ҳосил етиштиришда Ҳиндистондан анча ўтиб кетдилар.

Совет олимлари ва колхозчиларнинг мамлакатимизда жут муаммосини ҳал этишдаги ажойиб ғалабаларининг намунаси қилиб Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг ишларини кўрсатиш мумкин. Бу колхоз жут экинидан ҳар йил муттасил мўл ҳосил етиштириб, давлатга жут, каноп пўстлоғи ва уруғи топшириш планини доим ошиғи блан бажариб келмоқда. Шунинг учун ҳам колхознинг 21 а'зоси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак номни олишга сазовор бўлди, кўпгина колхозчилар СССР орден ва медальлари блан мукофотланди. Ниҳоят, Свердлов номли колхоз Москвада бўладиган Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида иштирок этиш шарафига ҳам эга бўлди.

Свердлов номли колхоз 1953 йилда экин майдонининг ҳар гектаридан 60 центнердан каноп ва 101,4 центердан жут ҳосили олди. У давлатга 30 минг тоннадан кўпроқ каноп ва жут пояси топширди. Колхознинг кўпгина бригада ва звеноларида ҳосил белгиланган миқдордан анча ошиб кетди. Масалан, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Василий Пак ва Цой Ген Вон ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 116—117 центнердан жут етиштирилди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Ким Ге Сун, Екатерина Ким, Иван Шегай ва бошқалар бошлиқ бригада ва звенолар айниқса катта ютуқларга эришдилар. Улар гектаридан 72 ўрнига 140 центнердан ҳосил олдилар.

Ҳаммадан муҳими шуки, колхознинг иши айрим бригада ва звенолар иши блангина белгиланмайди, балки колхознинг ҳамма бригада ва звенолари мўл ҳосил етиштириб келмоқдалар. 1953 йилда колхознинг бутун коллективи социалистик мусобақада олган мажбуриятларини шараф блан бажарди.

Свердлов номли колхознинг бу ютуқлари тасодифий эмас. Колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилоти кейинги йилларда хўжаликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш соҳасида катта-катта ишларни амалга оширдилар. Барча бригада ва звено бошлиқлари агротехника курсларида ўқимоқдалар. Бу эса ишлабчиқаришни илмий асосда олиб боришга, мўл ҳосил етиштиришда агротехника тадбирларини тўғри ва ўз вақтида бажаришга имкон бераётир.

Колхоз областимиздаги бошқа жут, каноп экучи колхозлар ўртасида биринчи бўлиб ўт-далали олмошлаб экишни жорий қилди.

Агротехника асосларини системали равишда ўрганиш, фан ютуқларидан фойдаланиш ва илғорлар тажрибасини кенг пропаганда қилиш, колхозчилар ўртасида социалистик мусобақани қизитиш натижасида экинни парвариш қилишдаги барча ишлар ўз вақтида сифатли қилиб бажарилаётир.

Колхозда шудгор қилинган барча майдон эрта кўкламда бороналанади. Каноп ва жут уруғлари энг қулай муддатларда — апрельнинг охири, май бошларида қисқа муддатда экиб тугалланади. Бу эса мўл ҳосил етиштиришда катта аҳамиятга эга бўлаётир. Ёз давомида экин қатор оралари тўрт марта ишланади ва экинларга икки марта озиқ берилади. Озиқлантиришда албатта азотли ўғит блан фосфорли ўғитлар аралаштириб солинади. Жойига қараб экин 8—9 марта суғорилади. Колхоз агрономи Су Сан Пак ва давлат агрономи Пак Ир Ман экин парвариши устидан доимий контроль қилиб борадилар. Раҳбарликнинг бу методи яхши натижа бермоқда. Ишнинг сифати яхши бўлмоқда, ҳосилни ошириш учун ички резервлар сафарбар қилинаётир.

Экинни ўташга жуда катта э'тибор қилинади. Жут бўйдор ўсимлик. У ўзининг ўсиб ривожланиши учун ерда озиқнинг мўл бўлишини талаб қилади. Аммо экин қунт блан доим ўталиб турилмаса, озгина бегона ўт ҳам жутнинг озиқдан толиқиб қолишига сабаб бўлади.

Уруғни ундириш учун бериладиган сув, шунингдек ўсимликнинг ўсиш даврида бериладиган сув ғоят катта аҳамиятга эга. Ма'лумки, жут уруғи қуруқ ерга фақат бир-икки сантиметр кўмилиб экилади. Шунинг учун уруғ экилгандан кейин чуқур эгатлар очилиб, кичик оқимда тараш йўли блан уруғ суви берилади. Тупроқ биртекисда намланиши учун далани сув босиб кетишига асло йўл қўйилмаслиги керак. Ўсимлик ўсиш даврида ҳам шу усулда суғорилади. Аммо ўсимликни ёзда суғорганда жуда эҳтиёт бўлиш, унинг фақат тобига қараб суғориш керак. Агар экин чанқаб қолса ёки ортиқча суғорилиб юборилса унинг ривожланиши нормал бўлмайди — ҳосил камаяди. Хуллас каноп, жут экинларини суғориш жуда эпчилликни, жуда усталикни талаб қилади.

Евгений Ли бошлиқ трактор бригадасининг механизаторлари ҳар гектардан нормага мувофиқ миқдорда ўсимлик бўлишига айниқса э'тибор бериб, экиннинг сийраклашиб қолишига мутлақо йўл қўймайдилар.

Свердлов номли колхоз ўтган йил мўл ҳосил етиштириб, 12 миллион 737 минг сўм даромад қилди. Колхозчиларнинг ҳарбир меҳнат кунига 20 сўм 80 тийиндан пул ва 4,2 килограммдан дон тақсимланди. Колхозчиларнинг моддий-маданий аҳволи кундан-кунга яхшиланмоқда. Колхоз қишлоғи обод бўлмоқда. Кейинги уч йилда ўнлаб турар жойлар, клуб, мактаб, бирнечта ишлабчиқариш иморатлари қурилди. Колхоз хўжалик бинолари ва колхозчилар хонадони электрлаштирилган, радиолаштирилган.

КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумлари қарорларидан руҳланган Свердлов номли колхознинг а'золари ҳосилни янада оширишга қарор қилдилар. Улар бу йил ҳар гектар ердан 105 центнердан жут ва 80 центнердан каноп етиштириш учун курашмоқдалар. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари В. Пак, Цой Ген Вон, Е. Ким, И. Шегай, Ли Чен Гим ва бошқалар бошлиқ бригада ва звенолар контрактация топшириқларини икки-уч ҳисса ошириб бажариш мажбуриятини олганлар.

Олинган мажбуриятни бажариш учун колхозчилар ғайрат блан ишламоқдалар. Кўклам экин кампанияси муваффақият блан ўтказилди. Об-ҳавонинг ноқулай бўлишига қарамасдан жут экиш 12 кунда, каноп экиш эса 6 кунда тугалланди. Колхозда бу йил каноп, жут экинларини янги прогрессив усулда экиш кенг жорий қилинган. 130 гектар ерда жут кенг пуштага уч йўл қилиб экиш усули блан, қолган ерларга қатор оралари торайтирилган ҳолда икки йўлли қилиб экилди.

Жут, каноп экинлари шу янги усулда экилганда ҳар гектар ердаги ўсимлик сони кўпайди. Масалан, бир йўлли қилиб экилганда ҳар гектар ердаги ўсимлик сони 500 мингтадан ошмагани ҳолда, икки йўлли қилиб экилганда гектардаги ўсимлик сони 800 мингга, уч йўллик қилиб экилганда 1 миллион 200 мингга етиши мумкин. Шундай қилиб ўсимликларни қалин жойлаштириб яхши парвариш қилинса ҳосил кескин равишда ошади.

Ҳозирги кунларда Свердлов номли колхоз далаларида каноп, жут экинларининг парвариши тез сур'атлар блан юқори сифатли қилиб ўтказилаётир. Колхозчилар ва механизаторлар ҳосилни ошириш учун зарур бўлган барча воситалардан тўла фойдаланган ҳолда экин қатор ораларини ишламоқдалар. Ҳозиргача бутун экин уч марта комплекс парваришдан чиқарилди. Экинлар ўз вақтида ўғитланди. Экин орасида битта ҳам бегона ўт йўқ. Шунинг учун жут, каноп яхши ривожланмоқда. Евгений Ли бошлиқ трактор бригадасининг механизаторлари экинни парвариш қилишда колхозчиларга катта ёрдам бермоқдалар. Барча универсалчилар кунлик нормани ошириб бажариш блан бирга ишнинг а'ло сифатли бўлишига ҳам эришмоқдалар. Шунинг учун механизаторлар Юқоричирчиқ район 2-нчи МТСнинг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келаётирлар.

Колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Дмитрий Александрович Ким бундай деди:

— КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарори колхозчиларни янада фидокорона меҳнат қилишга отлантирди. Улар партиянинг бу доно қарорини муҳокама қилиб, ҳосилни янада ошириш учун янги ички резервларни топиб ишга солишга қарор қилдилар.

Ҳозир колхозимизда қолоқ бригада, звенолар йўқ. Аммо биз эришган ютуқларимиз блан кифояланиб, хотиржам бўлмаймиз. Меҳнатни звено принципида уюштириб барча участкалардаги экинларнинг парваришини янада яхшилаймиз. Ҳозир колхоз правлениеси ва партия ташкилоти йиғим-теримга тайёргарлик ишларини ҳам кучайтириб юборди. Биз ўз мажбуриятимизни шараф блан бажариб, давлатга бу йил ҳам пландан анча ортиқ каноп ва жут топширамиз. Колхозимиз а'золари ва механизаторларининг фидокорона меҳнати шубҳасиз бунинг гарови бўлаолади.

К. МАДАЛИЕВ.

Максим Горький номидаги маданият ва истироҳат паркида биринчи республика юзкатакли шашка турнири ўтказилмоқда. Тўққизинчи ўйиндан кейин биринчи ўринда РСФСР чемпиони, мастер **Н. Сретенский**, иккинчи ўринда **С. Гуляев** (Тошкент) бормоқда. **Суратда:** турнир илғорлари шашка ўйнамоқдалар.

Б. Мазур фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

КИНО

„Фан ва техника янгиликлари"

Яқинда Москвадаги Қизил Юлдуз орденли илмий-оммабоп кинофильмлар киностудияси «Фан ва техника янгиликлари» номли махсус ҳужжатли кинофильм ишлаб чиқарди. Картинада «кўмир қазувчи янги комбайн», «қайта очилган кўз», «полиз ҳам боғлар учун», шунингдек «узоқ чалинадиган пластинка» сарлавҳалари остида совет фан ва техника янгиликларига бағишланган ажойиб воқиалар суратга олинган. Тошкент бадиий ва ҳужжатли фильмлар киностудияси бу картинани ўзбек тилига таржима қилиб, республикамизнинг область, район, колхоз ва совхозларига юборди. Фильм ўзининг юксак бадиий формаси, чуқур мазмуни, рангба-ранг воқиаларга бойлиги блан совет тамошабинларининг диққатини ўзига тортади.

Партия ва ҳукуматимиз бутун совет кишиларини ва шу жумладан кўмир саноатида ишловчи шахтёрларимизнинг ҳам турмуш даражасини кўтариш учун ҳардоим ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Айниқса кўмир саноатида ишловчи шахтёрларнинг меҳнат унумларини ошириш ва бутун меҳнат процессларини механизациялаштириш учун лозим бўлган барча чора ва тадбирларни кўрмоқдалар.

Яқинда совет инженерлари дун'ёда биринчи бўлиб энг оғир шароитларда ва айниқса ернинг қия жойлашган қатламларида ҳам тўхтовсиз ва намунали ишловчи янги кўмир қазувчи комбайн яратдилар. Бу комбайн ўзининг қурилиши жиҳатидан жуда оддий бўлишига қарамасдан жуда қийин бўлган ишларни ғоят унумли равишда бажаради. Дастлаб бу комбайн кўмир олинадиган трассага тортиб қўйилган симга осилади. Блоклар системаси орқали у махсус қурилган чиғирга уланади. Бу комбайн ер қатламларининг қия жойлашган участкаларидаги кўмирларни қазиб олиш қийин бўлган жойларда ҳам бемалол ишлайверади, ҳозирги вақтда бундай комбайнларнинг ҳар бири бир сменада 300 тоннагача кўмир қазиб, кундалик нормасини 200 процент ва ундан ҳам ошириб бажаришга эришмоқда. Бу эса совет инженерларининг янги техника яратиш соҳасидаги катта муваффақиятларидир.

Шунингдек, «Қайта очилган кўз» сарлавҳаси остида суратга олинган ажойиб ҳужжатли материал ҳам диққатга сазовардир. Бу картинанинг биринчи кўриниши мана бундай бошланади:

Филатов номидаги Украина кўз касалликлари эксперименталь институтининг умумий кўриниши. Бу ерда ёш чиқарувчи безлар фаолиятининг бузилиши натижасида содир бўладиган кўр касалликларига қарши кураш усули топилди. Бу эса совет олимларининг совет кишилари соғлиғини сақлаш соҳасида қандай ғайрат, фидокорлик блан меҳнат қилаётганликларини кўрсатиб туради.

Ма'лумки, ёш кўз пардасини доимо намлаб туради ва унинг равшанлигини сақлайди. Кишида содир бўлган ба'зи касалликлар натижасида ёш чиқарувчи без ёш чиқариш қобилиятини йўқотиб қўяди. Шундан кейин кўз пардаси қуриши блан киши дарҳол кўр бўлиб қолади. «Қайта очилган кўз» сарлавҳаси остида суратга олинган материалда кўз пардаси қуриб, кўр бўлиб қолган Евдокия Гончарова, Владимир Савенко, шунингдек кўпгина касалларнинг машҳур совет олими академик Филатов томонидан қандай қилиб тузатилганлиги ва уларнинг ғоят нозик операциялардан ўтказилганлиги жонли ҳужжатлар мисолида бирин-кетин кўрсатилади. Энди бўлса бу кишиларнинг кўзлари тамомила очилиб, кўриш ва меҳнат қилиш қобилиятига эга қилинди.

«Полиз ва боғлар учун» сарлавҳаси остида берилган материалда совет инженерлари томонидан ихтиро' қилинган жуда кичкина ХТЗ—7 маркали полиз ва боғларда ишловчи янги чопиқ тракторининг қандай шаклда қурилганлиги ва буни қандай ишлатиш лозимлиги ва унинг полиз ва боғларимизни тинмай парвариш қилиш соҳасида тутган улуғ ўрни тасвирланади. Бу трактор истаган пайтда кенгайтирилади ва қисқартирилади, шунингдек полиз ва боғларга ишлов бериш пайтида унинг агрегатларини юқори кўтариш ва пастга тушириш мумкин. Шундай қилиб, бу трактор полиз ва боғларга ишлов бериш учун ҳаржиҳатдан қулайдир.

Шунингдек, узоқ чалинадиган пластинка ҳам тамошабинларнинг диққатини ўзига жалб этади. Граммафон пластинкасининг биртомонли овоз бериш муддати 5 минутдан ошмаслиги ма'лум. Бу эса катта музика асарларини узмай, тўла эшитишга халақит беради. Илмий-текшириш институти ва овоз ёзиш уйининг ходимлари граммафон пластинкасининг катталигини ўзгартирмай туриб, унинг овоз чиқариш муддатини узайтиришга эришдилар. Ҳозиргача бўлган пластинкаларнинг овоз йўллари ораси анча катта, ва овоз йўлларининг кенг эканлиги ҳаммага ма'лум эди. Энди бўлса граммафон пластинкаси чиқариш саноатининг ходимлари фидокорлик блан меҳнат қилиб, бу соҳада жуда катта ютуқларга эришдилар. Ҳозир ишланиб чиқарилаётган пластинкалар аввалгига қараганда 3 ҳисса кўп сўз, қўшиқ ва музикани ёзаолади. Буни эса биз картинада ёрқин мисоллар ва анализлар воситасида аниқ кўраоламиз.

Янги ишлаб чиқарилган «Фан ва техника янгиликлари» номли фильм совет инженерларининг катта ютуқларидандир.

Фильмни режиссёр М. Нестеров, С. Комар ва Форез раҳбарлиги остида операторлардан М. Дальпер, Козубенко, Р. Мульвицсон, ва Меркель ўртоқлар суратга олганлар.

А. ПУЛАТ.

Ўқитувчилар ўз билимларини оширмоқдалар

Ўзбекистон пойтахтида Тошкент область бошланғич мактаб ўқитувчиларининг малакасини ошириш бир ойлик курсларида машғулотлар тамомланди. 450 кишидан кўпроқ курсантлар педагогика, дарс бериш методикаси юзасидан, совет фанининг энг янги ютуқлари тўғрисида лекциялар тингладилар.

Ўқитувчиларнинг малакасини ошириш область ва республика институтларида ҳозир математика, физика, химия, тарих, биология, география ўқитувчиларидан, болалар уйлари, боқчалари ва мактабдан ташқари бошқа муассасалар ходимларидан тўрт мингга яқин киши ўз малакасини оширмоқда. Ўқитувчилар учун лекцияларни республикадаги ўқитувчилар институтлари ва педагогика институтларининг илмий ходимлари, жамоат арбоблари, саноат ва қишлоқ хўжалик мутахассислари ўқимоқдалар.

Республикадаги район халқ маорифи бўлимларининг раҳбар ходимлари, мактаб директорлари ва болалар уйлари директорлари, болалар боқчалари мудирларининг бир группаси ўз билимларини ошириш учун Москвага ва Ленинградга кетди.

Йил охиригача 11.500 ўқитувчи ҳар хил курсларда ва семинарларда ўз малакасини оширади. (ЎзТАГ).

Етуклик аттестати блан

Бу йил Ўзбекистон пойтахтидаги ўрта мактабларни 6 мингга яқин йигит ва қизлар битириб чиқди. Уларнинг бир қисми Тошкентдаги кўп техникумларда ўқишни давом эттиришга қарор берди. Етуклик аттестати олган юзларча йигит ва қизлар махсус ўқув юртларига ариза бердилар. Улар учун ўқиш муддати қисқартирилган группалар ташкил қилинди.

Бу йил ўрта мактабларни битириб чиққанлардан 300 дан кўпроқ киши кон техникумига қабул қилинади. Кўпгина йигит ва қизлар енгил саноат, ун-элеватор, электромеханика, қурилиш-йўл, гидро-мелиорация, саноат-экономика техникумларига ва бошқа махсус ўқув юртларига кирадилар. Агроном ва далачи кадрлар тайёрлайдиган Тошкент қишлоқ хўжалик техникуми ўрта мактабни битириб чиққан ёшларни иккинчи курсга қабул қилмоқда. (ЎзТАГ).

Илмий темада лекциялар

«Чирчиксельмаш» ва «Средазхиммаш» заводларининг ишчилари ҳархил темаларда тез-тез лекциялар эшитиб турадилар. Яқинда республикада хизмат кўрсатган врач В. П. Мануйлов завод ишчиларига «Совет хирургиясининг эришган муваффақиятлари», «Туш ва туш кўриш ҳақида Павлов та'лимоти», «Ишлабчиқаришда озодалик — соғлиқнинг асосидир» каби темаларда лекциялар ўқиб берди. Бу лекциялар завод ишчиларини медицина соҳасидаги янгиликлар блан таништирмоқда.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Колхоз клубида

Оржоникидзе районидаги Пушкин номли колхоз клуби қишлоқ меҳнаткашларига яхши маданий хизмат қилмоқда. Бу ерда колхозчилар турли темаларда лекциялар тинглаб, кинофильмлар кўрадилар.

Яқинда клубда колхозчилар «Пахта нима», «Мўл ҳосил учун кураш» ва бошқа темаларда лекциялар эшитиб, «Бой ила хизматчи», «Бўйиндаги Анна» каби кинофильмларни зўр қизиқиш блан тамоша қилдилар.

М. МИРЗАҚОБИЛОВ.

«РОССИЯГА САЛОМ!»

Ҳиндистоннинг отоқли жамоат арбоби Пандит Сундерлалнинг Совет Иттифоқига қилган сафари тўғрисида айтганлари

ДЕҲЛИ, 24 июль. (ТАСС). 22 июльда ҳукумат клубида Ҳиндистон миллий конгресси деган ҳукмрон партиянинг энг кекса а'зоси Пандит Сундерлал Совет Иттифоқига қилган сафари тўғрисида доклад қилди.

Пандит Сундерлал «темир парда» тўғрисидаги бўҳтонларни фош қилиб ташлади ва бундай деди: «Биз, ҳарқандай жойга бориш эркинлигидан фойдаландик. Биз, хоҳлаган жойимизни бориб кўрдик». Сундерлал бундай деб уқтириб ўтди: «Ҳозирги вақтда коммунистларнинг, коммунистларга тарафдор бўлган кишиларнинг АҚШга бориш учун рухсат олишларидан кўра антикоммунистларнинг Москвага бориш учун рухсатнома олишлари енгилроқдир. АҚШда жуда катта темир парда вужудга келтирилган».

Сўнгра, Сундерлал совет халқининг ҳинд халқига нисбатан дўстона туйғулари ҳақида, совет меҳнаткашларининг фаровон турмуши ҳақида, Москва метрополитени тўғрисида гапирди. У, шунга ўхшаш метрополитенни дун'ёнинг ҳечқаерида кўрмаган эдим, деди. Пандит Сундерлал гулдурос қарсаклар остида қуйидагиларни айтди: «Агар дун'ёнинг бирор қисмида халқ орасидан чиққан ва халққа хизмат қиладиган ҳукумат — халқ ҳукумати бор экан, бу ҳукумат Россияда эканлигига шубҳа қилмайман. Ҳарбир ишчи ва ҳарбир деҳқон совет ҳукуматини ўз ҳукумати деб ҳисоблайди».

Сундерлал Совет Иттифоқида диний э'тиқод эркинлиги борлиги ҳақида, миллий тенглик ҳақида сўзлаб берди ва ирқий камситиш тамомила йўқлигини фақат Совет Иттифоқидагина кўрдим, деди. Сундерлал совет маданиятининг муваффақиятлари ҳақида гапириб, бундай дейди: «Россияда янги маданият вужудга келмоқда... Россияга салом!»

Демократик лагерьдаги мамлакатлар блан савдо-сотиқни ривожлантириш учун

ЖАКАРТА, 24 июль. (ТАСС). Индонезиянинг савдо-саноат ва сиёсий доираларида Индонезиянинг демократик мамлакатлар блан савдо-сотиғини кенгайтиришни тобора қаттиқ талаб қилмоқдалар.

АНТАРА агентлигининг билдиришича, савдо сиёсати тўғрисидаги масала кеча парламентда муҳокама қилинган. Парламент иқтисодий комиссиясининг раиси Чукван ҳукумат Совет Иттифоқи блан, Хитой Халқ Республикаси блан ва барча халқ демократияси мамлакатлари блан мустаҳкам савдо-сотиқ муносабатлари ўрнатишга чақирган ва бу чора «Индонезияни тезликда тиклашга ёрдам беради», деган.

Газеталар 17 августда Жакартада очиладиган халқаро савдо виставкасида Совет Иттифоқининг иштирок қилиши муносабати блан бу виставкага жуда қизиқиб қарамоқдалар.

Лейпцигда очиладиган халқаро ярмарка олдидан

БЕРЛИН, 24 июль. (ТАСС). Лейпцигда очиладиган халқаро ярмарка муносабати блан кеча Берлинда Матбуот уйида матбуот конференцияси бўлди. Лейпциг халқаро ярмаркаси 5 сентябрьда очилиб, 15 сентябрьгача давом этади.

Матбуот конференциясида Германия Демократик Республикаси ташқи савдо палатисининг вакили Х. Штейнебах немис ва четэл журналистларига ма'лумот бериб дедики, бу йил ғарб мамлакатларининг экспонатлари учун ажратиладиган майдон илгаригига қараганда уч баравар катта бўлади. Виставкада қатнашиш ҳақида ҳозиргача 20 мамлакатдан заявка олинди. Ярмаркада Миср, Ҳиндистон, Индонезия, Аргентина, Бразилия, Швеция, Колумбия, Туркия, Исроил давлати, Эрон, шунингдек Шимолий Америка фирмалари қатнашадилар.

Х. Штейнебах ўз сўзида Ғарбий Германиядаги савдо-саноат доиралари Лейпциг ярмаркасига жуда қизиқиш блан қараётганликларини айтди.

Ярмаркада Совет Иттифоқи, Хитой Халқ республикаси ва халқ демократияси мамлакатлари саноатининг маҳсулотлари кенг кўрсатилади.

Х. Штейнебах Германия Демократик Республикасининг бошқа мамлакатлар блан савдо-иқтисодий муносабатларини ривожлантириш учун, шунингдек умумгерман савдосини ривожлантириш учун Лейпциг ярмаркасининг катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлаб, бундай деди:

Германия Демократик Республикасининг ҳукумати Германиянинг ўзидаги савдо-сотиқни ҳамда халқаро савдо-сотиқни кучайтиришга ёрдам бериш мақсадини кўзлаб, 1955 йилда Лейпциг халқаро ярмаркасини икки марта, кўклам фаслида — 27 февральдан 9 мартгача ва куз фаслида — 4 сентябрьдан 9 сентябрьгача ўтказишга қарор берди.

Болгарияда қишлоқ хўжалик машинасозлиги

СОФИЯ, 24 июль. (ТАСС). Болгарияда халқ ҳокимияти йилларида қишлоқ хўжалик машиналарининг 50 тадан кўпроқ янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Болгария телеграф агентлигининг хабар беришича. Георгий Димитров номли завод тракторга тиркаб ишлатиладиган ҳархил қишлоқ хўжалик машиналарини ишлаб чиқармоқда. Ўтган йили мамлакатда биринчи марта «Димитровец—6» маркали ғалла комбайни қурилди ва синаб кўрилди, бу йил эса бундай машиналар кўплаб ишлаб чиқарилабошланди. Шунингдек «СЕКМ—3» совет комбайни типидаги лавлаги комбайнлари, пахта комбайнлари, грактор плуглари, пичан пресслари, грактор сеялкалари, токзорларда ишлайдиган универсал машиналар ва бошқа хил механизмларни ишлаб чиқариш ҳам ўзлаштирилмоқда.

Ким Ир Сеннинг Хо Ши Минга табрик телеграммаси

ПХЕНЬЯН, 24 июль. (ТАСС). Пхеньян радиосининг билдиришича Вьетнамда уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги битим имзоланганлиги муносабати блан Корея Халқ Демократик Республикаси министрлар кабинетининг раиси маршал Ким Ир Сен Вьетнам Демократик Республикасининг президенти Хо Ши Минга телеграмма юборган.

Телеграммада бундай дейилади: уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги битим имзоланганлиги вьетнам халқининг порлоқ ғалабасидир. Бу битим имзоланганлиги муносабати блан бутун корейс халқи номидан, Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукумати номидан ва шахсан ўз номимдан Сизга ва Сиз орқали шонли вьетнам халқига самимий қардошлик саломини йўллайман. Ўз ватанининг озодлиги ва мустақиллигига ҳамда тинчликка интилаётган вьетнам халқи мажбуран урушга тортилган эди. Кўп йил давом этган қонли урушнинг тамом бўлиши вьетнам халқининг буюк ғалабаси ва айни вақтда Совет Иттифоқининг етакчилигидаги тинчликсевар демократик лагерьнинг порлоқ ғалабасидир, халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатишга қўшилган жиддий ҳиссадир. Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукумати кўп йиллик уруш натижасида етказилган жароҳатни тезликда даволашда ва ватанни тинч йўл блан бирлаштиришда қардош вьетнам халқининг янгидан-янги муваффақиятларга эришувини тилайди.

Корея Халқ Демократик Республикасининг ташқи ишлар министри Нам Ир Фам Ван Донга телеграмма юборди.

ХАЛҚАРО ВАЗИЯТДАГИ КЕСКИНЛИКНИ ЮМШАТИШ ЙЎЛИДА МУҲИМ ҚАДАМ

Жаҳон касаба союзлари федерациясининг баёноти

ВЕНА, 24 июль. (ТАСС). Ҳинди-Хитойда яраш тўғрисида битим тузилганлиги муносабати блан жаҳон касаба союзлари федерацияси баёнот э'лон қилди.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси, — дейилади баёнотда, — барча меҳнаткашларнинг туйғуларини изҳор қилиб, Жанвада яраш тўғрисидаги битимнинг имзоланганлигини ўзининг 80 миллион а'зоси номидан табриклади. Ҳинди-Хитой халқларининг ва француз халқининг қонини тўкиш тўхтатилади. Мустамлакачилар ўз фойдаларини кўпайтириш мақсадида олиб борган ва халқаро конфликтга айланиш эҳтимоли бўлган уруш тўхтатилади.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси яраш битими тузилганлигини табриклайди. Федерация бу битимнинг тузилиши учун доим ҳормай-толмай курашиб келган эди. Бу яраш битими барча мамлакатларда тинчлик ва халқлар мустақиллиги учун курашаётган кучларнинг ғоят катта муваффақиятидир. Шу блан бирга, федерация бутун дун'ё меҳнаткашлари блан биргаликда ҳисоблайдики, Америка Қўшма Штатлари ҳукумати ва делегацияси томонидан қўйилган барча ғовларга қарамай, Жанвада тузилган бу битим музокара олиб бориш руҳининг ажойиб ғалабасидир ва айни вақтда халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатиш ҳамда тинчликни та'минлаш йўлида қўйилган муҳим қадамдир.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ўз баёнотида Вьетнам, Кхмер ва Патет-Лаонинг мард халқларини табриклайди. Ана шу халқларнинг қаҳрамонлиги туфайли тинчликни ва уларнинг мамлакатларининг мустақиллигини ҳимоя қилишдан иборат адолатли ишда ана шундай катта муваффақиятга эришилди. Жаҳон касаба союзлари федерацияси Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатларини тўхтатиш йўлида актив суратда олиб борган курашлари блан ана шу ғалабага эришишга катта ёрдам берган Франция Умум меҳнат конфедерациясига, ишчилар синфига ва халқига, шунингдек барча касаба союз ташкилотларига ҳамда бутун дун'ё меҳнаткашларига ташаккур билдирди.

Баёнотда бундай дейилади: Тинчликсевар меҳнаткашлар ва халқларнинг мустамлакачилик агрессияси устидан қозонган бу муваффақияти тинчликсевар кучларнинг янгидан-янги ғалабалар қозонишига бўлган ишончни янада мустаҳкамлайди. Жаҳон касаба союзлари федерацияси ана шу янги муваффақиятларга эришиш учун бутун дун'ё меҳнаткашларини ҳуш'ёр бўлишга ва тинчлик йўлидаги курашни кучайтиришга чақиради, чунки уруш учун жавобгар бўлган монополиялар вазиятдаги кескинликни юмшатиш сиёсатининг амалга оширилишига халақит бериш учун қўлларидан келган бутун чорани кўрадилар.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси касаба союзларини ва турли сиёсий маслакка ва турли касаба союзларга мансуб бўлган меҳнаткашларни «халқаро миқ'ёсда касаба союзларининг ҳаракат бирлигини амалга оширишга сабот блан эришиш»га чақирди. «Бу бирлик ҳали ҳал этилмаган барча халқаро масалалар юзасидан музокара олиб бориш руҳининг ғалаба қозонишига эришишда, тинчлик учун, халқларнинг мустақиллиги ва озодлиги учун курашда ҳал қилучи ғалабаларга эришишда энг муҳим фактордир».

ПОЛЬША ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

ВАРШАВА, 24 июль. (ТАСС). Польша газеталари қуйидагиларни билдиради: шу йил 22 июльда СССР ташқи ишлар министри В. М. Молотов ва Буюк Британия ташқи ишлар министри А. Иден Жанва кенгашининг раислари сифатида кенгаш номидан Польша ҳукуматига мурожаат қилиб, Вьетнам, Лаос ва Камбоджада уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги битим шартларининг бажарилишини кузатучи ва контроль қилучи халқаро комиссияларда қатнашишни сўрадилар.

Шу муносабат блан Польша ҳукумати шу йил 23 июльда министр В. М. Молотовга ва министр А. Иденга жавоб юборди. Польша ҳукумати бу жавобида Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида битим тузилганлигини табриклаб, қуйидагиларни айтади: Польша ҳукумати тинчликни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшишни истаб, кузатучи ва контроль қилучи ана шу халқаро комиссияларда Польша вакилларининг иштирок қилишига розилик билдиради.

ЖАҲОН ДЕМОКРАТИК ЁШЛАР ФЕДЕРАЦИЯСИ СЕКРЕТАРИАТИНИНГ БАЁНОТИ

БУДАПЕШТ, 24 июль. (ТАСС). Жаҳон Демократик ёшлар федерацияси (ЖДЕФ) секретариати баёнот э'лон қилди. Баёнотда бундай дейилади:

Бутун дун'ёнинг тинчликсевар ёшлари уруш тўхтатилганлигини эшитиб бениҳоя хурсанд бўлдилар. Бу уруш саккиз йил мобайнида Вьетнамни ҳароб қилган эди.

Жаҳон демократик ёшлар федерациясининг секретариати ЖДЕФнинг 83 миллион а'зосининг ва бутун дун'ёда тинчликнинг барча ёш дўстларининг туйғуларини ифода этиб, ана шу муҳим воқиани табриклайди. Бу воқиа тинчлик кучларининг катта ғалабасидир, халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатишда, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишида олға қараб қўйилган янги қадамдир.

ЖДЕФ секретариати Вьетнамнинг қаҳрамон ёшларини қизғин табриклайди. Секретариат ўз ҳаракатлари блан Вьетнамда урушнинг тўхтатилишига ёрдам берган Франция ва бошқа мамлакатлар ёшларини ҳам табриклайди ва уларни тинчликни ҳимоя қилишдан иборат муқаддас ишда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш учун курашни давом эттиришга чақиради.

ФРАНЦИЯ МИЛЛАТ МАЖЛИСИДА

ПАРИЖ, 24 июль. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги билдиради: Франция Миллат мажлиси Мендес-Франс ҳукуматига ишонч билдириш тўғрисида резолюцияни 14 овозга қарши 471 овоз блан ма'қуллади. Бу резолюция радикаллар партиясининг парламент группаси томонидан киритилган эди.

АНГЛИЯ УМУМ ПАЛАТАСИДА

ЛОНДОН, 24 июль. (ТАСС). Англия Марказий информация бюросининг хабар беришича, кеча лейборист Жон Хайнд ташқи ишлар министрини ва Жанва кенгашида қатнашган Англия делегациясининг бошқа а'золарини табриклаган ҳамда: «Ҳукумат Жанва кенгашининг Берлин кенгашига нисбатан анча кўпроқ умидлантирувчи натижалар берганлигини ва анча кўпроқ умидлантирувчи руҳда ўтганлигини назарга олиб, ҳозирги вақтда Германия проблемасини ҳал этиш тўғрисида янги музокаралар ўтказишни таклиф қилиш пайти етганлиги устидан жиддий фикр юргизмайдими» деб сўраган.

Иден бундай деб жавоб берган: «Биз бу натижалар бошқа жойларда ҳам яхшироқ муносабатларнинг ўрнатилишига олиб келади, деб умид этамиз, албатта вазиятга қараб қўлимиздан келган ҳамма чорани кўрамиз».

АҚШ Эрондаги ўз ҳарбий позицияларини мустаҳкамламоқда

ТЕҲРОН, 24 июль. (ТАСС). «Равшанфикр» журнали Европа ва Америка матбуотининг берган хабарларига асосланиб, бундай деб ёзади: «Америка ҳукумати Эрондаги ўз ҳарбий позицияларини кучайтирмоқда. Чунончи, Америка ҳукумати ҳарбий, ҳарбий-ҳаво ва ва ҳарбий-денгиз атташеларининг ёрдамчилари сифатида бирнеча старший офицерларни Теҳронга юборди, шунингдек ўз ҳарбий маслаҳатчиларидан бир группасини олмоштирди ҳамда Эрон ҳукуматига бу йилги ҳарбий ёрдамни 30 миллион долларгача оширишга ва'да берди. Ўтган йили ҳарбий ёрдам 22 миллион долларни ташкил этган эди.

Американинг ҳарбий ва мансабдор шахслари Эрон офицерлари группаларининг армияни ҳозирги замонга мувофиқ қилиб ва қурол-яроғнинг янги турларини ишлатадиган қилиб ташкил этиш блан танишиш мақсадида Туркияга ва Ғарбий Германияга мунтазам суратда юборилиб туришлари учун зўр бериб ҳаракат қилмоқдалар».

Сўнгра журнал та'лим олиш учун бу йил Туркияга, Покистонга, Грецияга, Ғарбий Германияга ва АҚШга юбориладиган эрон офицерларининг сони «эҳтимол 500 кишидан кўпроқ бўлар» деб кўрсатади.

ГДРда жосуслар группаси устидан ҳукм чиқарилди

БЕРЛИН, 25 июль. (ТАСС). АДН агентлигининг хабар беришича, 23 июльда Потсдамда Ғарбий Германиядаги Гелен жосуслик ташкилотининг бир группа агентлари устидан суд тамом бўлган. Бу агентлар группаси Германия Демократик Республикасида жосуслик блан шуғулланиб келган.

Суд бу ташкилотнинг агентларини — Э. Хессени 13 йил муддат блан, Г. Шупенхауэрни ва В. Хессени 12 йил муддат блан қамоқ жазосига ҳукм қилган. Айбдорларнинг бошқалари 2 йилдан 8 йилгача муддат блан қамоқ жазосига ҳукм қилинганлар.

Юзкатакли шашка бўйича республика чемпионати

Ўнтўртинчи даврада Канишчикер блан Берштейн ўртасидаги ўйин ҳамманинг диққат марказида бўлди. Канишчикер дастлаб устунликка эришган бўлса ҳам, кейин хатога йўл қўйди ва ўйин дуранг бўлиб тугади.

Ёқубов Александров устидан, Гуляев Шокиров устидан ғалаба қозондилар ва мусобақада биринчи ўринда кетаётган Берштейнга етай деб қолдилар.

Спорт мастери Сретенский Ютландов устидан ғалаба қозонди. Гавриленко блан Ханелис ўртасидаги ўйин дуранг бўлди. Черкасскийнинг Кабаковга қарши ўйинда бир шашкаси ортиқ бўлса ҳам, ғалабага эришаолмади ва дурангга рози бўлди.

Назаров Круглов устидан ғалаба қозониб, 8 очкога эга бўлди ва лидерлар группасига қўшилди. Косяковский Полусовга ютқизди.

Охирги даврадан олдинги аҳвол қуйидагича: Сретенский 12 очкога эга, Берштейн — 9,5 очкога, Ёқубов ва Гуляевлар 9 очкога эгалар.

Сўнгги ўнбешинчи даврада Берштейн—Шокиров, Гавриленко — Круглов, Гуляев—Ханелис, Ютландов — Канишчикер, Косяковский — Сретенский, Назаров—Черкасский, Ёқубов—Полусов, Кабаков—Александров ўртасида учрашув бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 27/VII да **Қутлуғ қон**, 28/VII да **Юрак сирлари**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Ҳамза номли театрнинг ёзги биноси) — 27/VII да **Нурхон**. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Фароғат Раҳматова** ва артист **Т. Валиев** қатнашади, 28/VII да **Муқимий**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кеч соат 8 гача), СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли (кеч соат 10 гача), «ИСКРА» (кеч соат 10-20 минутгача). «ЁШ ГВАРДИЯ» (соат 10 гача), «ЎЗБЕКИСТОН», КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 10 гача), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» янги бадиий фильм — **Буни унутиш мумкин эмас.**

НАВОИЙ номли — кеч соат 10 да **Сицилия осмони тагида.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли, КИРОВ номли — **Буни унутиш мумкин эмас.**

«ОКТЯБРЬ» — **Қишлоқ ўқитувчиси.**

«9-нчи МАЙ» — **Маскарад.**

ПУШКИН номли — **Карл Швалькнинг хатоси.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — **Болалар кинотўплами.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

31 июль ва 1 августда

Қурмангози номидаги Қозоғистон халқ чолғу асбоблари давлат оркестрининг

ХАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЬЛАРИ

(Демократик ёшларнинг Бухарестда бўлиб ўтган IV Жаҳон фестивали лауреати)

Концертда: СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Кулеш Бойсеитова** ва Қозоғистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Каукен Кенжатоев** қатнашади.

Оркестрнинг бош дирижёри — Қозоғистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ш. Қажгалиев.**

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

КАРЛ МАРКС НОМЛИ

Тошкент педагогика билим юрти

1954/55 ўқув йилидан бошлаб **еттийиллик ўзбек мактаблари учун физкультура ўқитувчилари тайёрлаш бўлимига**

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати 2 йил.

Бу бўлимга ўрта мактабни тамомлаганлар қабул қилинади.

Аризалар ҳозирдан 10 августгача қабул қилинади.

Билим юртига кирувчилар: она тилидан ёзма ва оғзаки, рус адабиётидан ёзма ва оғзаки, СССР тарихидан оғзаки имтиҳон топширадилар.

Кириш имтиҳонлари 10 августдан бошланади.

Стипендия умумий қоидага мувофиқ тўланади. Райондан келганлар квартира ҳақи блан та'минланади.

«ЎЗБЕКЭНЕРГО»НИНГ РЕМОНТ-МЕХАНИКА ЗАВОДИ

СССР Электростанциялар министрлигининг 1954 йил 4 майдаги 8-нчи сон ва «Ўзбекэнерго»нинг 1954 йил 31 майдаги буйруқларига асосан,

1954 йил 1 июльдан

«ЎЗБЕКЭНЕРГО»НИНГ МАХСУС РЕМОНТ-ИШЛАБЧИҚАРИШ КОРХОНАСИГА АЙЛАНТИРИЛДИ.

Тахтапул кўча, Анҳор проезд, 6-нчи уйда турувчи **Мавжуда Каримованинг** Шоир кўча, 114-нчи уйда турувчи Ҳакимжон Холдоровдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Москва район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

Максим Горький кўчаси, Вагонный проезд, 31-нчи уйда турувчи **Аппан Асқаровнинг** шу уйда турувчи Турсуной Худойбердиевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Москва район, 2-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва санъат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 136, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 07504. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1401.